Eesti elanike kokkupuuted hasart- ja õnnemängudega

märts-juuni 2010

tns emor

HNK HASARTMÄNGUSÕLTUVUSE NÕUSTAMISKESKUS

eea grants norway grants

Sisukord

Saateks	3
1. Elanikkonna jagunemine hasart- ja õnnemängudega kokkupuute alusel	4
2. Hasartmängusõltuvuse riskirühmad ja nende taust	15
3. Lapsepõlve mängukäitumise mõju hasart- ja õnnemängude mängimisele hilisemas elus	33
4. Hasartmängimist reguleerivate seaduste mõju tunnetamine elanike poolt	40
Kokkuvõte	48
Lisad	51

Eesti elanike kokkupuuted hasart- ja õnnemängudega

märts-juuni 2010

Emor AS

Hasartmängusõltuvuse Nõustamiskeskus

| © TNS

Saateks

- Hasart- ja õnnemängudega kokkupuuteuuringu eesmärk on anda ülevaade Eesti elanikkonna mängukäitumisest, selle hetkeseisust ning muutustest viimaste aastate jooksul.
  Võimalusel on 2010.a. uuringu tulemusi võrreldud eelmise, 2006.a. läbiviidud uuringu tulemustega.
- Uuring selgitab:
  - Milliseid hasartmänge mängitakse ja kui sageli?
  - Milliseid summasid selleks kulutatakse?
  - Kui palju on võimalikke probleemse mängukäitumisega inimesi, millistes elanikkonna rühmades ja millise mänguviisi poolest nad eristuvad?
  - Kuivõrd mõjutab hasartmängusõltuvuse kujunemise riski veebikeskkondades mängimine?
  - Kas ja mil määral võib pidada lapsepõlves väljakujunenud harjumust arvutimänge mängida hilisema mängusõltuvuse riskiteguriks?
  - Kas ja milliseid muutusi on toonud kaasa hasartmängimist reguleerivate seaduste muudatused?
- Kokku küsitleti ajavahemikul 30. märts – 30. juuni 2010 personaalintervjuudena 3530 Eesti elanikku vanuses 15-74 (täpsem metoodika ja valimi kirjeldus vt lisas).
- Uuringu tellija on Hasartmängusõltuvuse Nõustamiskeskus, uuringu tulemuste omandiõigus kuulub uuringu tellijale. Uuringut finantseeris Vabaühenduse Fond, mida rahastavad Norra, Island ja Liechtenstein Avatud Eesti Fondi vahendusel, kaasfinantseeris EV Rahandusministeerium ning uuringu läbiviimise partner oli EV Sotsiaalministeerium.

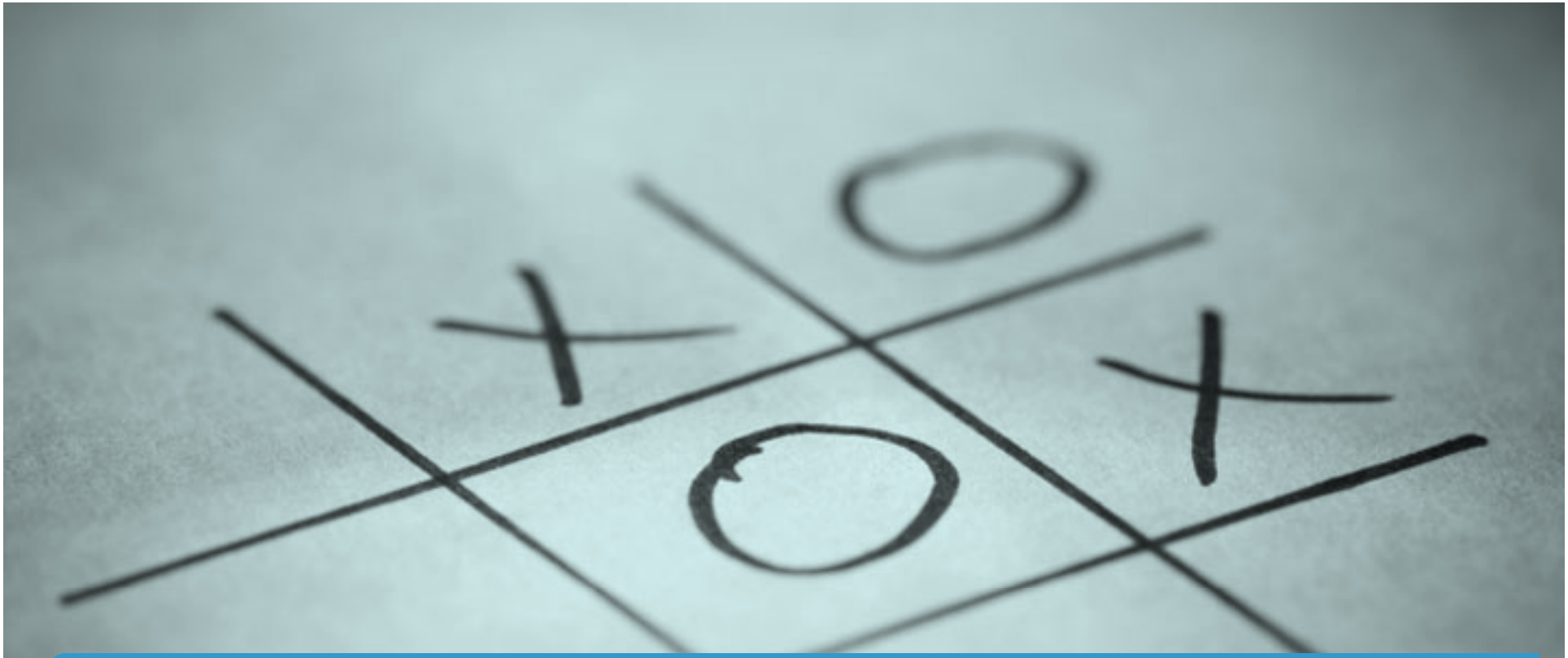

Elanikkonna jagunemine hasart- ja õnnemängudega kokkupuute alusel

Eesti elanike kokkupuuted hasart- ja õnnemängudega

tns emor

HNK

Pärast 15-ndat eluaastat on raha peale mänginud kokku 65% elanikest

% kõikidest 15-74.a. elanikest, n=3530

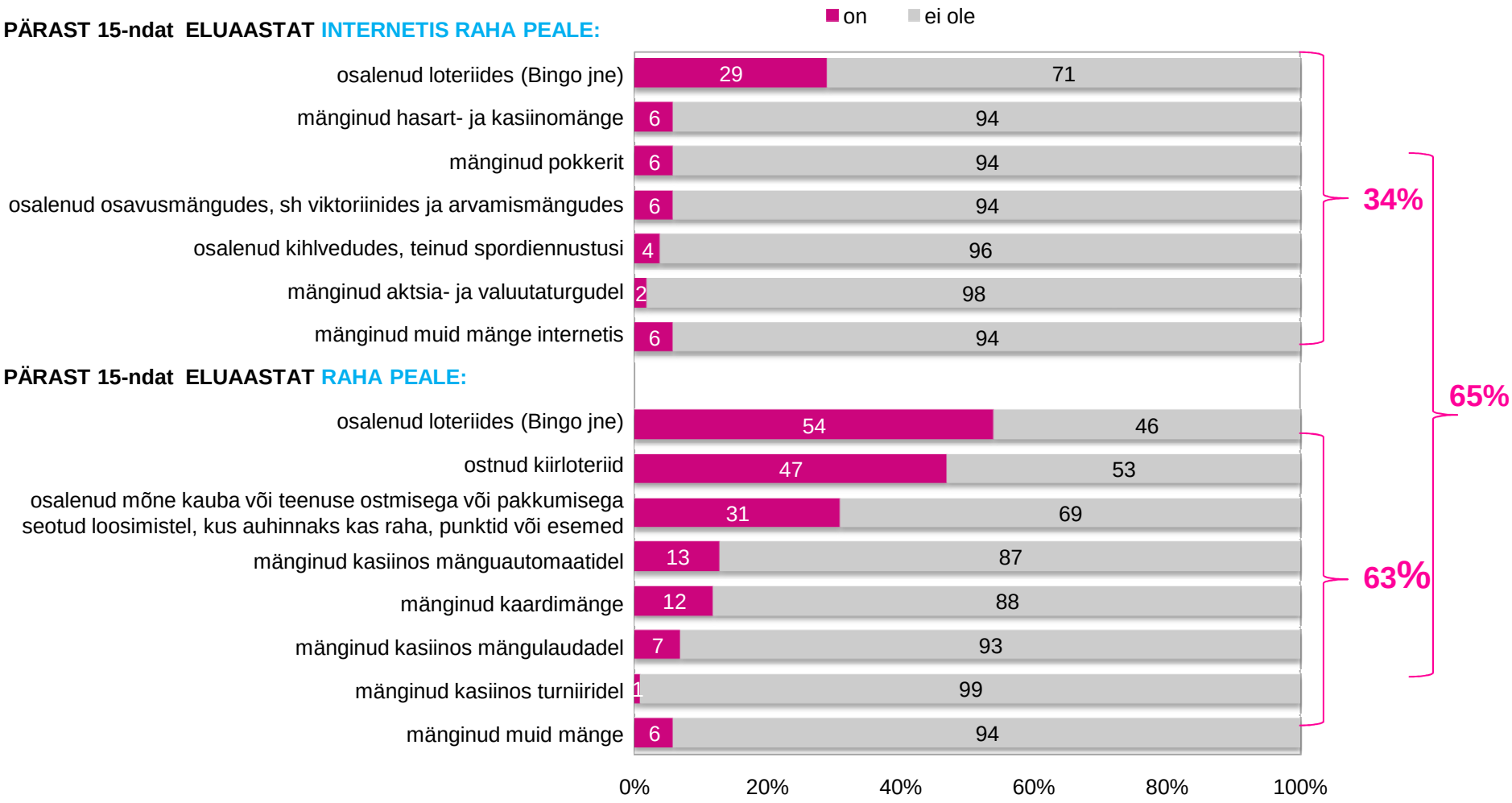

Võrreldes 2006.a. uuringu tulemustega on elanikkonnas vähenenud loteriide ja mänguaparaatide mängijaskond, kasvanud aga raha peale kaughasartmängijate osakaal

% kõikidest 15-74.a. elanikest

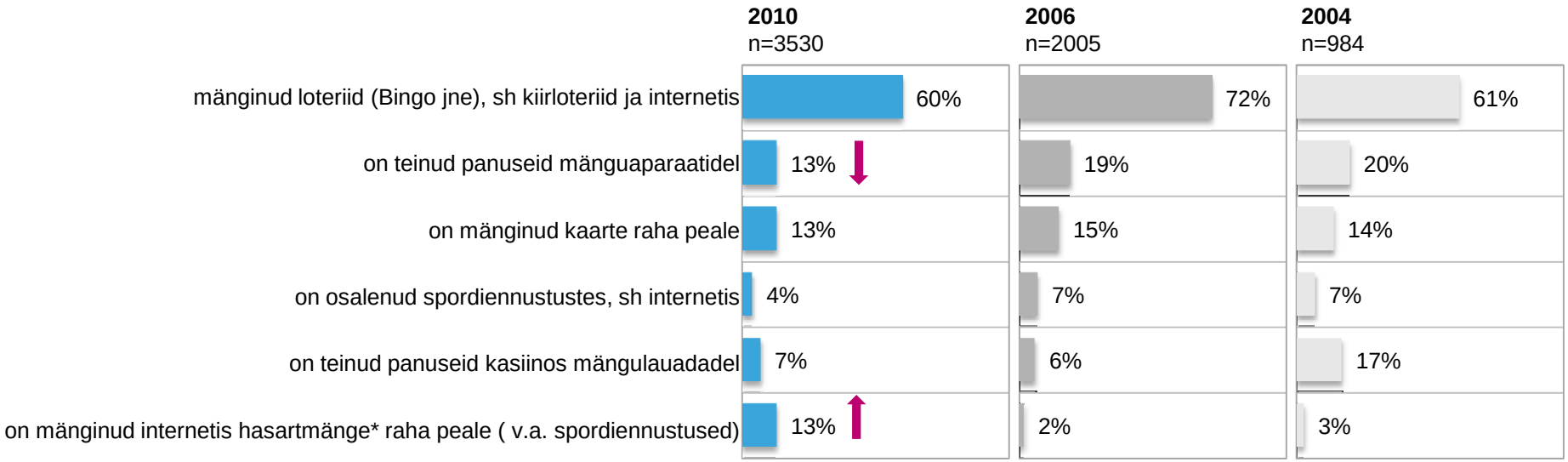

** ehk kaughasartmänge*

Eristub neli hasart- ja õnnemängude rühma, millede mänge tavaliselt eelistatakse koos mängida

Rühma nimetus*	Rühma kuuluvad mängud
Loteriid ja loosimised (on mänginud 63% elanikkonnast)	Loteriid (nii internetis kui väljaspool internetti), kiirloteriid, kaupade või teenuste ostmisega seotud loosimised, kus auhinnaks raha, esemed või punktid
“Tüüpilised” kaughasartmängud (on mänginud 14% elanikkonnast)	Interneti vahendusel pokker, kaardimängud, hasart- ja kasiinomängud, osavusmängud ning muud mängud internetis
Kasiinomängud (on mänginud 14% elanikkonnast)	Kasiinos mängulaudadel, turniiridel, mänguautomaatidel mängimine
“Ennustavad” kaughasartmängud (on mänginud 5% elanikkonnast)	Interneti vahendusel aktsia- ja valuutaturgudel mängimine, kihlveod, spordiennustused

•*Sagedamini koosmängitavate hasart- ja õnnemängude rühmitamise aluseks oli faktoranalüüs*

Pärast 15-ndat eluaastat raha peale hasart- ja õnnemänge mänginute profiil (1)

% sihtrühmast

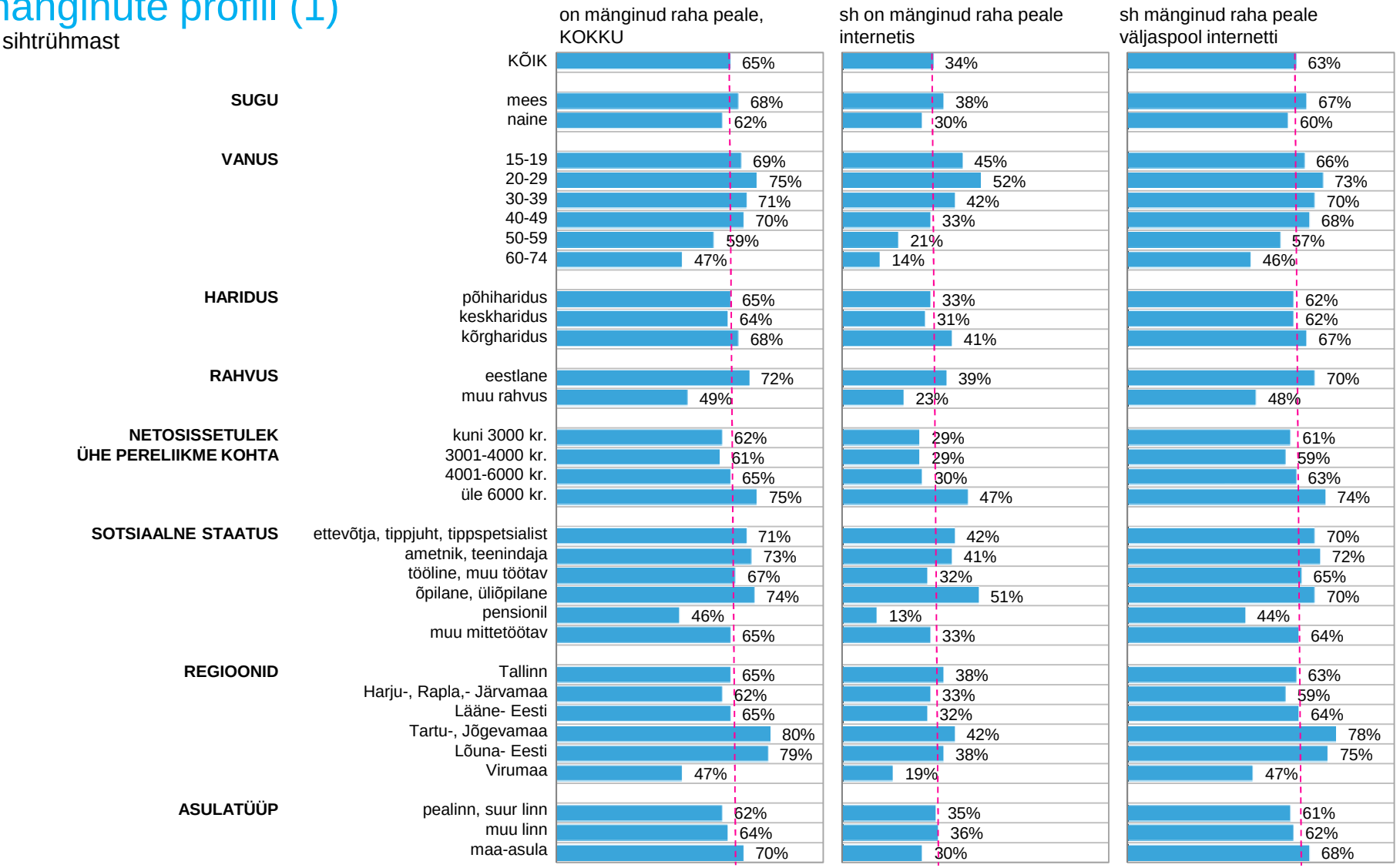

Pärast 15-ndat eluaastat internetis raha peale mänginute profiil (2)

% sihtrühmast

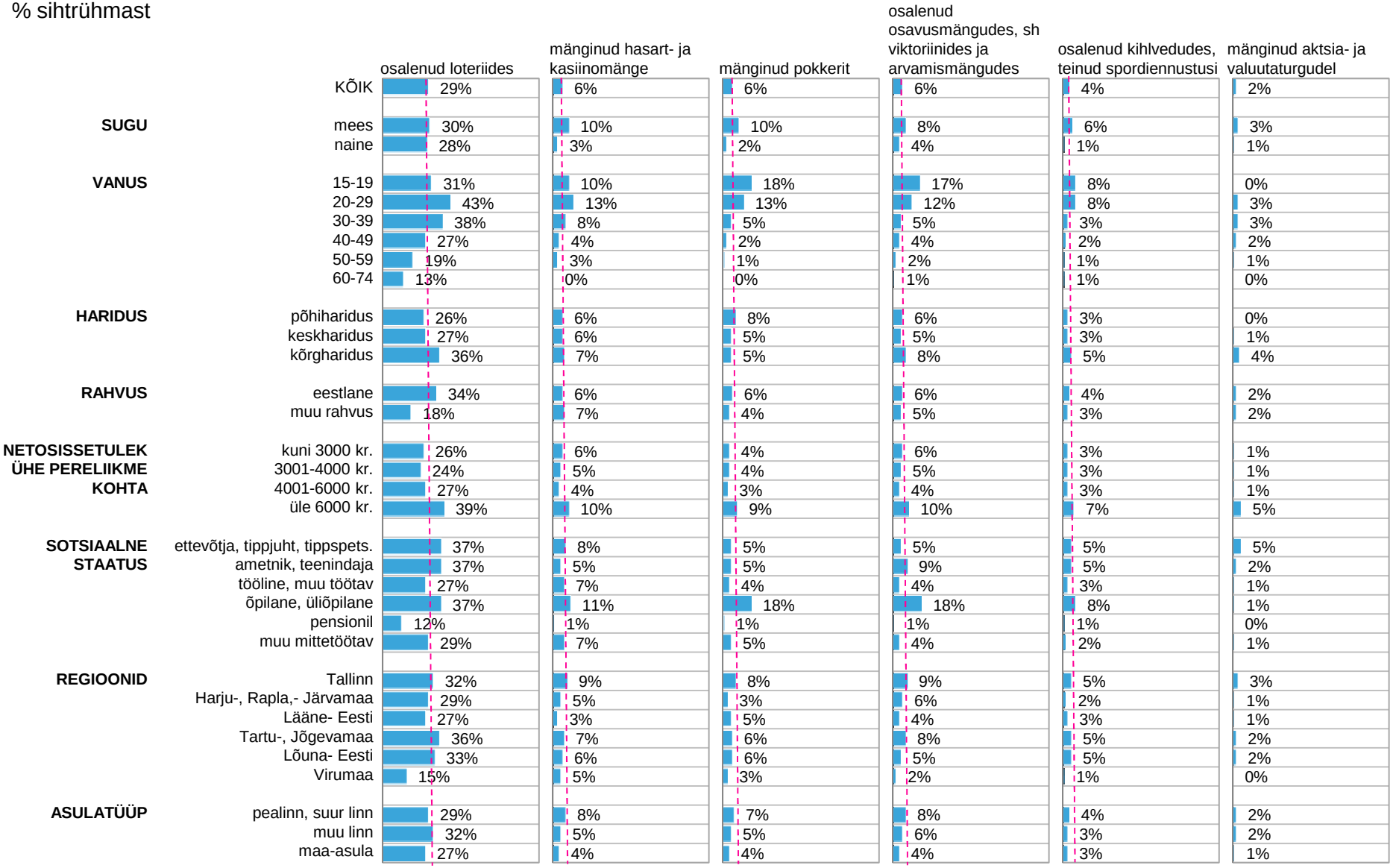

Pärast 15-ndat eluaastat väljaspool internetti raha peale mänginute profiil (3)

% sihtrühmast

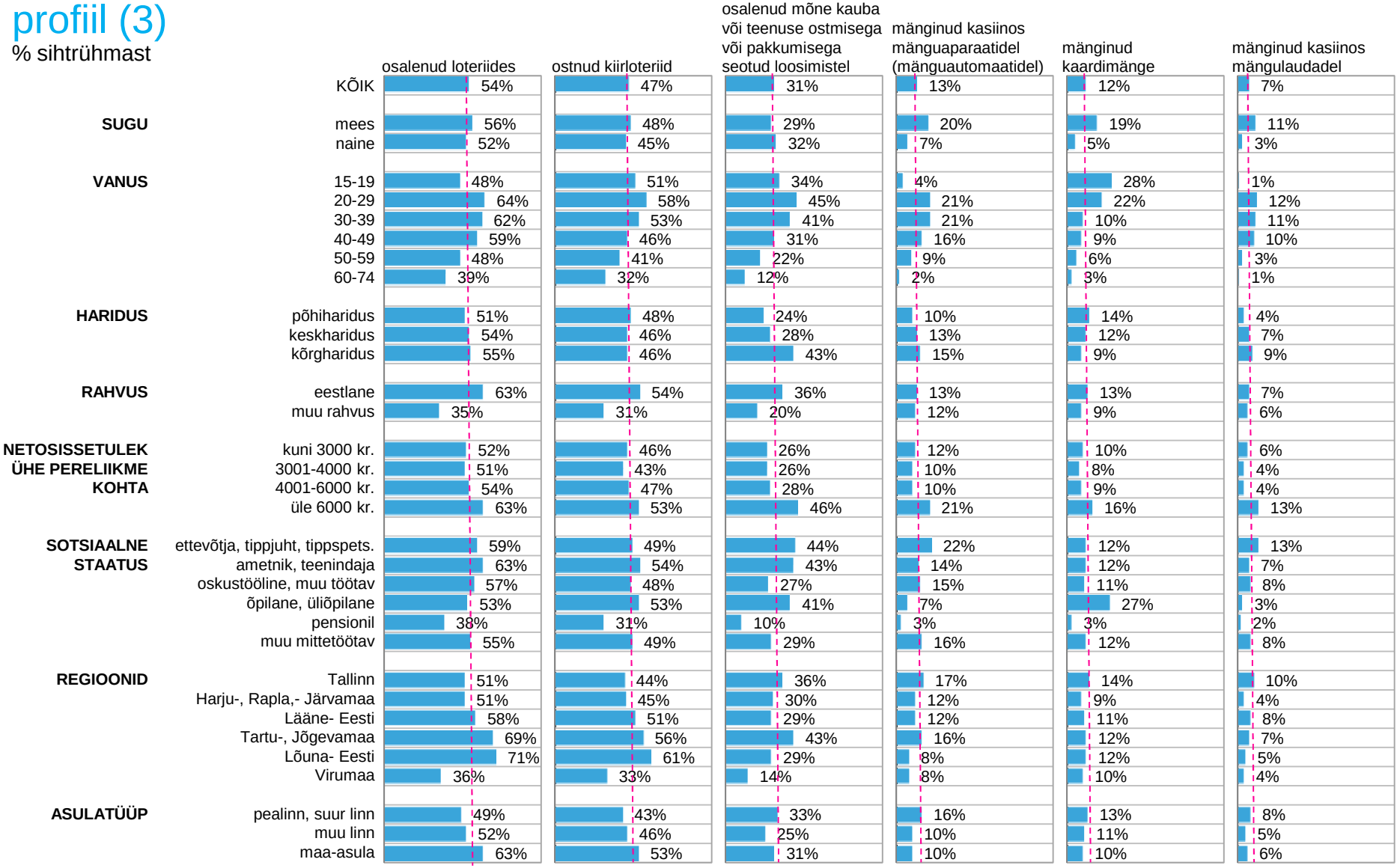

Eesti elanike kokkupuuted hasart- ja õnnemängudega > Elanikkonna jagunemine hasart- ja õnnemängudega kokkupuute alusel

Raha peale mängimise sagedus

% kõikidest vastavat mängu pärast 15-ndat eluaastat mänginutest

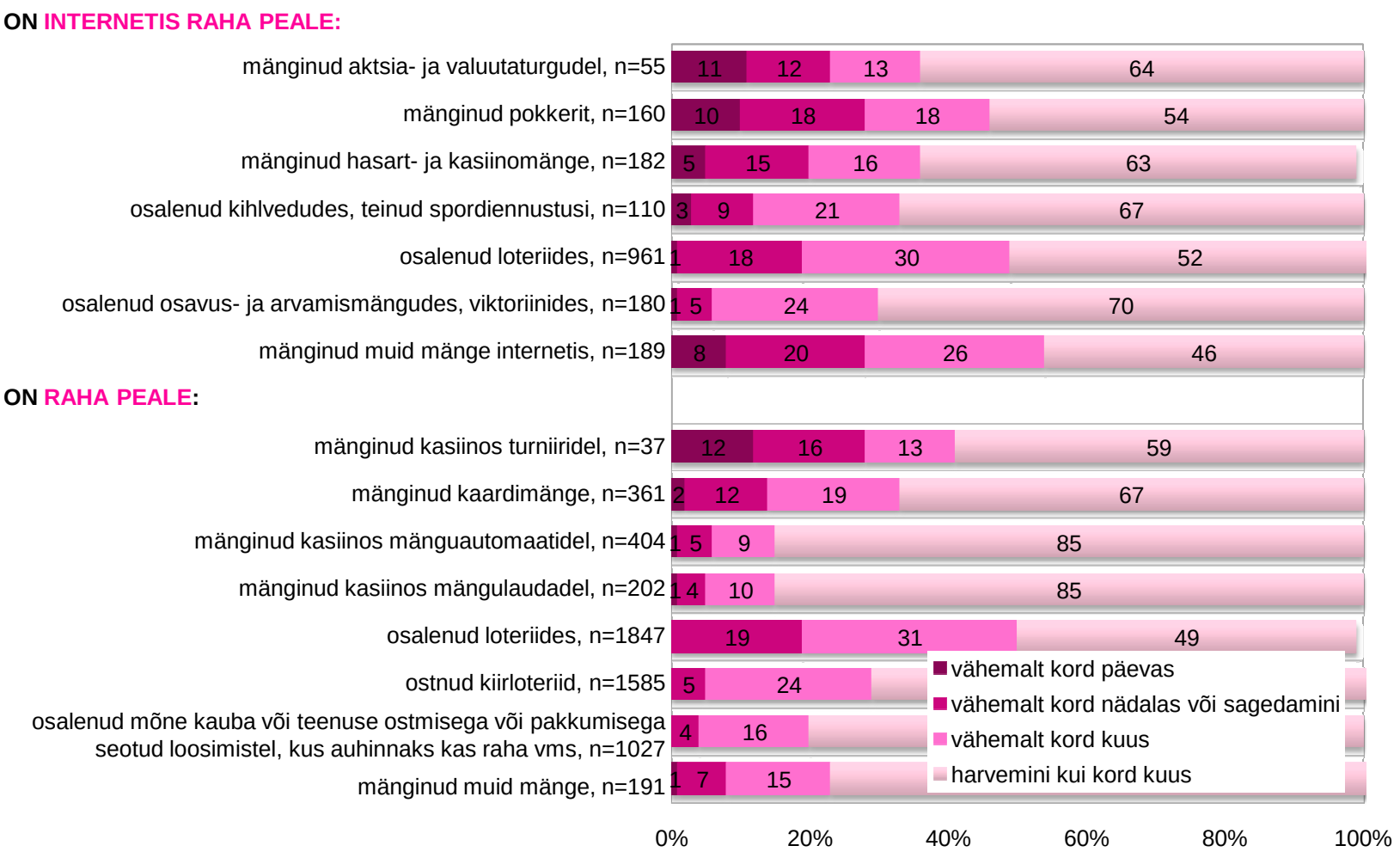

Kolmest Eesti elanikust kaks on mänginud raha peale hasart- ja õnnemänge

- Hasart- ja õnnemänge on pärast 15-ndat eluaastat raha peale mänginud 65% Eesti 15-74.a. elanikkonnast (ehk ca 675 000 inimest). Pisut enam kui pooled (52%) mängijatest ehk kolmandik Eesti 15.-74.a. elanikkonnast tervikuna (34% ehk 351 000 inimest) on seejuures mänginud kaughasartmänge*:
  - kaughasartmängijate seas on kõige enam internetiloteriides osalejaid (29% elanikkonnast ehk 298 000 inimest), muid kaughasartmänge (internetikasiinod, internetipokker, spordiennustused internetis jms) on mänginud 15% elanikkonnast (160 000 inimest).
  - 95% kaughasartmängijatest on mänginud hasart- ja õnnemänge raha vms peale ka väljaspool internetti (peamiselt siiski osalenud loteriides).
- Mänguliikidest on suurima mängijaskonnaga loteriid ja loosimised, järgnevad kasiinomängud:
  - erinevates loteriides (Bingo, Keno, Viiking, kraapekaardid, kiirloteriid), nii interneti vahendusel kui otse, on osalenud kokku 60% Eesti elanikest (ca 627 000 inimest). Enam kui kolmandik nendest on seejuures osalenud ainult loteriides, pea kaks kolmandikku aga mänginud loterii kõrval ka teisi hasart- ja õnnemänge;
  - kaupade või teenuste ostmise või pakkumisega seotud loosimistel, kus auhinnaks raha, punktid või esemed, on osalenud 31% 15-74.a. elanikkonnast (ca 310 000 inimest);
  - kasiinodes kas mängulaudadel, turniiridel või mänguautomaatidel on mänginud 14% elanikkonnast (148 000 inimest). Kasiinomängijad osalevad küll ka loteriides, kuid ei harrasta eriti kaughasartmänge.
  - erinevaid kaardimänge, sh interneti vahendusel pokkerit on mänginud kokku 13% elanikest (136 000 inimest).
- Võrreldes 2006. aastaga on elanikkonnas vähenenud mänguautomaatidel mängijate osakaal (19%→13%), samal ajal on aga kaughasartmängijate osakaal kasvanud seitse korda (2% →13%, kahe aasta võrreldavad numbrid on ilma spordiennustusteta). Muutunud ei ole raha peale kaardimängijate, spordiennustustes osalejate ning kasiinos mängulaudadel mänginute osakaal elanikkonnas.

* *Kaughasartmäng on hasartmängude korraldamise viis, kus mängu tulemus selgitatakse elektroonilisel seadmel ja mängija saab mängus osaleda elektroonilise sidevahendi, sealhulgas telefoni, Interneti ja ringhäälingu vahendusel.*

Tüüpiline hasart- ja õnnemängija on noor või keskealine eesti mees

- Teatud mängurühma harrastajad mängivad enamasti kindlaid mänge, rühmitudes selle alusel neljaks:
  - nn “tüüpilised” kaughasartmängud (internetikasiinod, internetipokker jms),
  - loteriid-loosimised (sh internetis),
  - erinevad kasiinomängud
  - ning eraldiseisvana nn “ennustavad” kaughasartmängud ehk osalemine aktsia- ja valuutaturgudel, spordiennustustes, kihlvedudes.
- Hasart- ja õnnemänge on raha peale mänginud keskmisest mõnevõrra sagedamini mehed, 15-49 a., eriti aga 20-29 a., eestlased, pigem keskmisest kõrgema sissetulekuga, kõrgematel ametipositsioonidel olevad inimesed, ametnikud ja teenindajad ning õpilased ja üliõpilased. Regionaalselt eristuvad keskmisest enam Lõuna-Eesti, Tartu- ja Jõgevamaa elanikud ning maaelanikud.
- Keskmisest oluliselt harvem on olnud kokkupuuteid hasart- ja õnnemängudega vanemaealistel (50-74 a., eriti pensionäridel), mitte-eestlastel ja Virumaa elanikel.
- Üldjoontes kaughasartmängijate (internetis) ja väljaspool internetti mängijate profiilid kattuvad suurel määral, kuid on ka mõningaid erisusi:
  - Kaughasartmängijad on pisut nooremad (keskmisest sagedamini 15-39 aastased) ja keskmisest sagedamini Tallinna elanikud, nende seas on keskmisest vähem oskus- ja lihttöölisi ning maaelanikke.
  - Väljaspool internetti mängijate seas on keskmisest sagedamini pisut vanemaid mängijaid (lisaks 15-39 aastastele ka 40-49 aastased) ja maaelanikke.

Loterii on enimmängitav hasart- ja õnnemäng

- Erinevaid mänguliike harrastavad erineva sotsiaal-demograafilise taustaga inimesed. Erisusi loovad nii mängija sugu, vanus, rahvus haridustase kui ka elukoht:
  - Naised osalevad meestega pea võrdselt erinevates loteriides ja loosimistes, kõiki teisi hasart- ja õnnemänge mängitakse aga naiste poolt oluliselt harvem.
  - Noored, 15-19 a, on osalenud erinevates loteriides, loosimistes ja kaardimängudes, mänginud interneti vahendusel hasart- ja kasiinomänge ning teinud spordiennustusi ja osalenud kihlvedudes üsna Eesti keskmisel tasemel. Võrreldes vanemate mängijatega mängivad sagedamini internetis internetipokkerit, osalevad internetiviktoriinides ja –osavusmängudes. 20-49 a mängijad eristuvad teistest vanusegruppidest kasiinomängude mängimise poolest. 50-74 a mängivad keskmisest sagedamini loteriid ja osalevad loosimistel.
  - Kõrgharidusega hasart- ja õnnemängijad mängivad teistest sagedamini internetiloteriid, teevad panuseid aktsia- ja valuutaturgudel ning osalevad loosimistel.
  - Eestlased on võrreldes mitte-eestlastega oluliselt aktiivsemad loteriimängijad ja loosimistel osalejad. Samas teiste hasart- ja õnnemängude mängijaid, nii kaughasartmängude (v.a. loteriid) kui kasiinomängude mängimisel, on nii eestlaste kui mitte-eestlaste seas sarnane osakaal.
  - Staatuselt õpilased-üliõpilased osalevad küll loteriides Eesti keskmisel tasemel, kuid ülejäänud kaughasartmängude ning kaardimängude mängijaid on nende seas teistest elanikkonna rühmadest oluliselt enam.
  - Tartu- ja Jõgevamaa, Lõuna-Eesti ning maaelanike keskmisest aktiivsem hasart- ja õnnemängijate osakaal tugineb samuti eelkõige aktiivsele loteriides ja loosimistes osalemisele. Kõiki teisi mänge mängitakse enamasti Eesti keskmisel tasemel, maaelanike seas isegi alla Eesti keskmise.

Hasartmängusõltuvuse riskirühmad ja nende taust

Eesti elanike kokkupuuted hasart- ja õnnemängudega

tns emor

HNK

Hasartmängusõltuvuse risk elanikkonnas ei ole viimase nelja aasta jooksul oluliselt muutunud, samas on vähenenud suure ja keskmise hasartmängusõltuvuse riskiga mängijate hulk

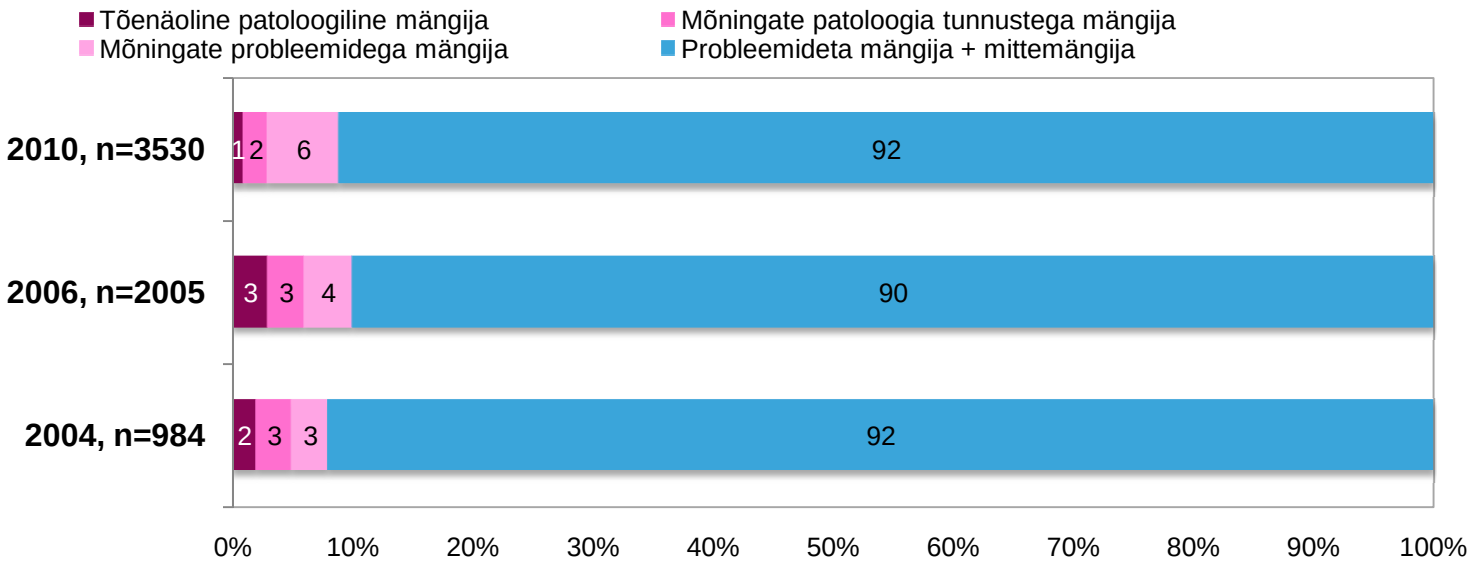

** Mängusõltuvuse skoorimine vastavalt SOGS metoodikale, täpsem kirjeldus vt lisast*

** Kolm hasartmängusõltuvuse riskirühma kokku (tõenäoline patoloogiline mängija + mõningate patoloogia tunnustega mängija + mõningate probleemidega mängija) = probleemidega mängija*

Riskirühma kuuluvate mängijate profiil vastavalt SOGS kriteeriumitele (1)

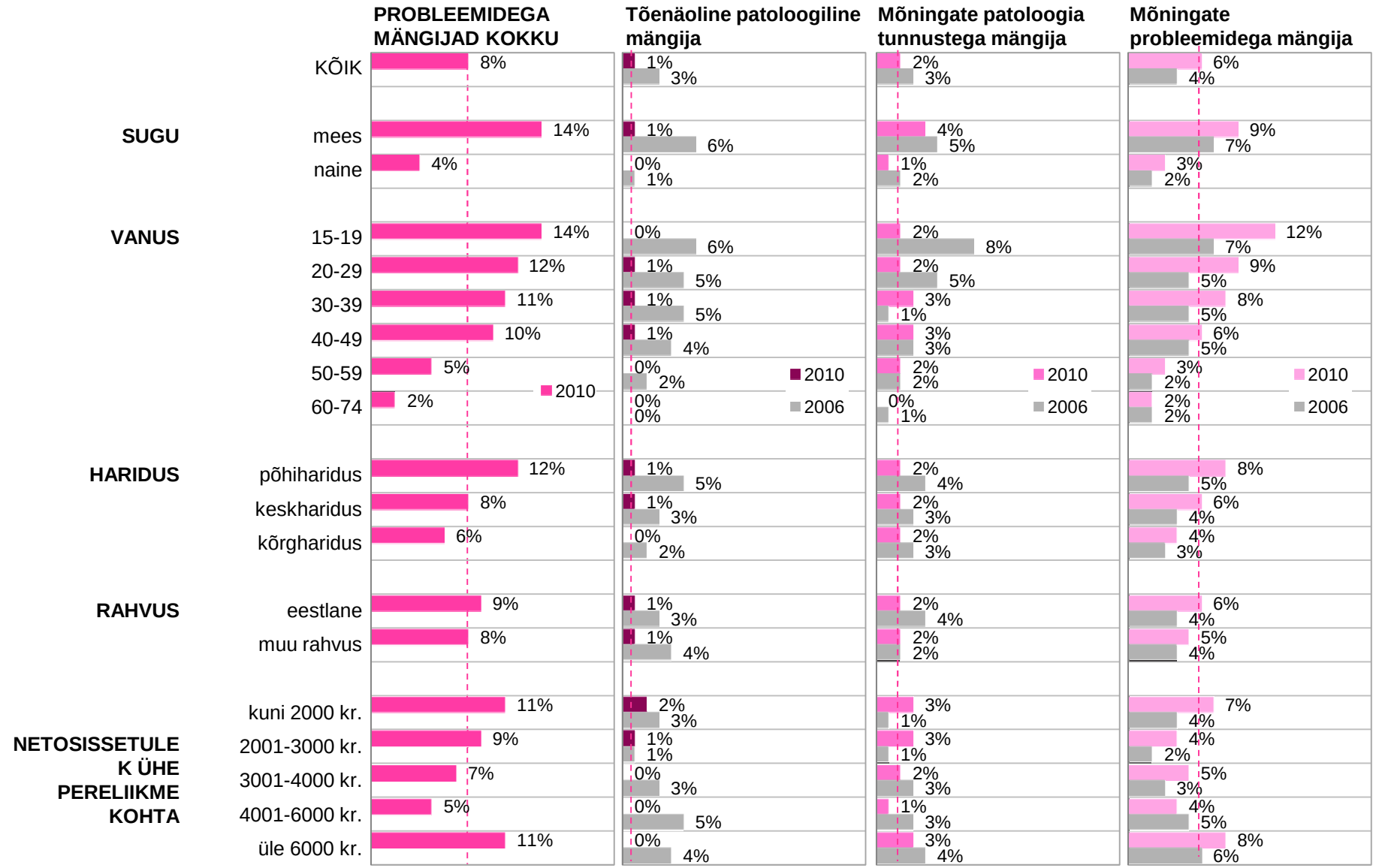

Riskirühma kuuluvate mängijate profiil vastavalt SOGS kriteeriumitele (2)

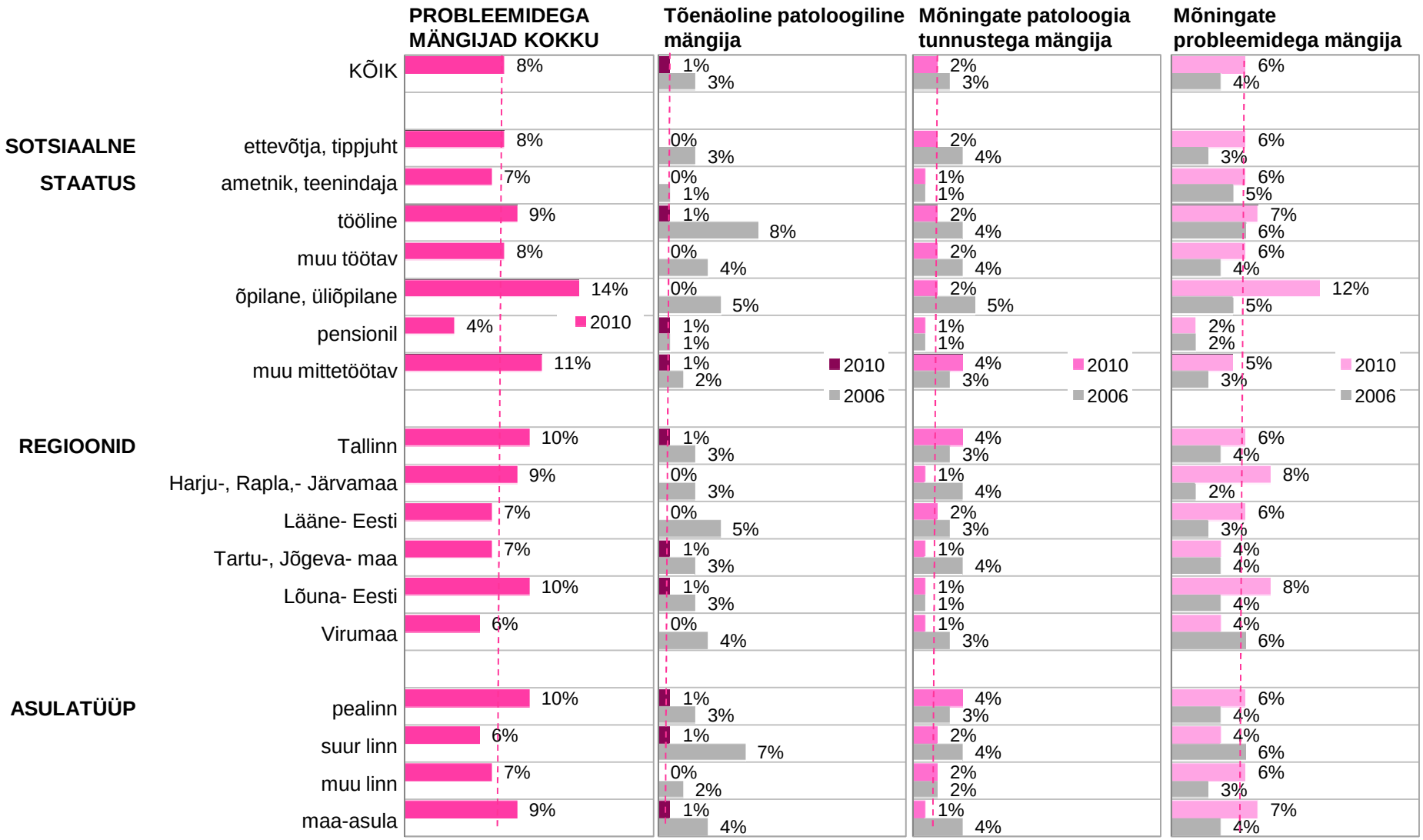

Suure hasartmängusõltuvuse riskiga mängijad on mänginud keskmisest sagedamini kasiinos ja kaardimänge

% kõikidest, kes on mänginud hasart- ja õnnemänge

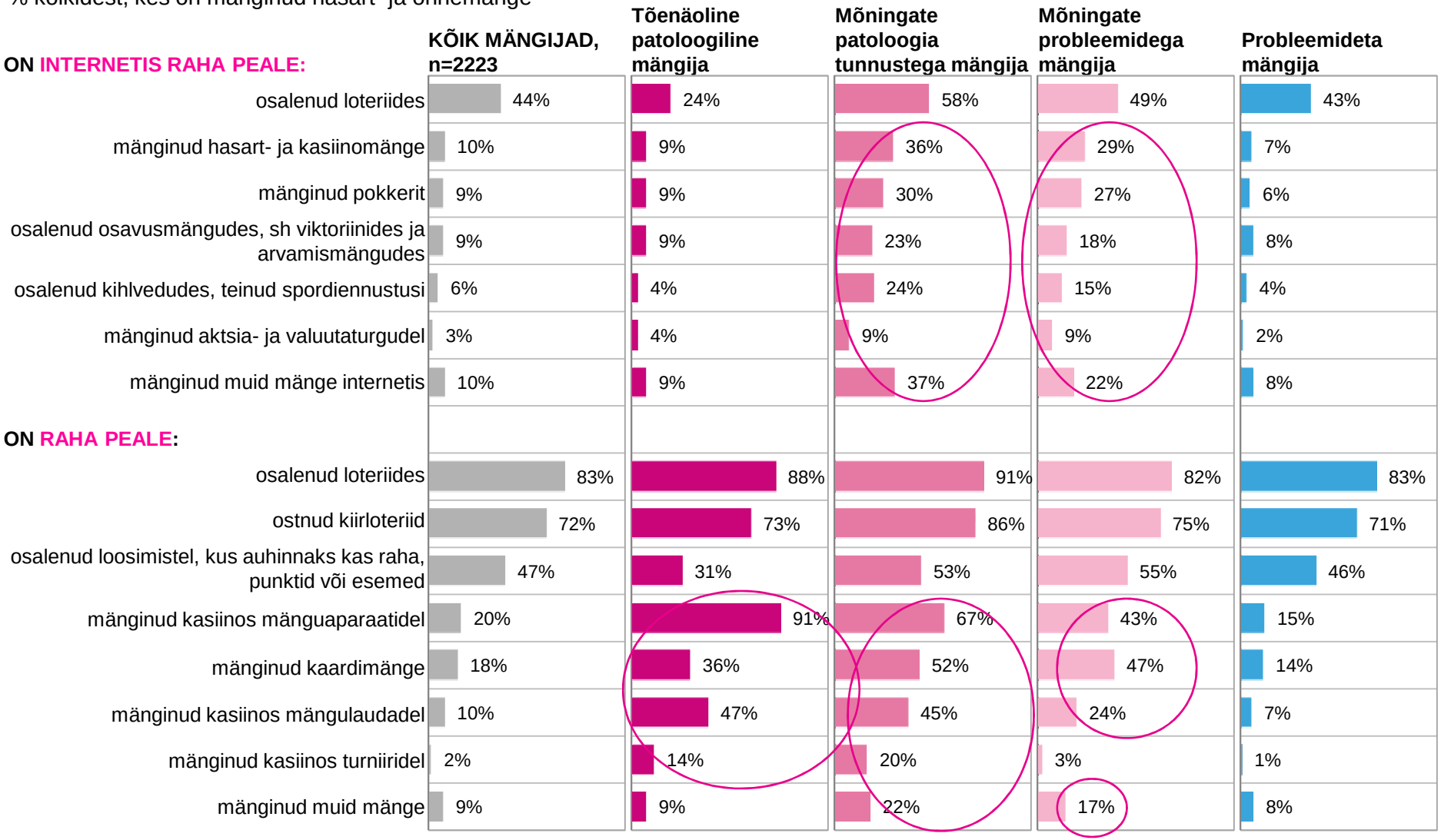

Hasartmängusõltuvuse riskirühma kuulub hasartmängude mängijatest enim kasiino- ja “ennustavate” kaughasartmängude mängijad

Rühma nimetus	Nendest kuulub riskirühma	sh tõenäolisi patoloogilisi mängijaid	sh patoloogia tunnustega mängijaid	sh mõningate probleemidega mängijaid
Loteriides ja loosimistel osalejad (63% elanikkonnast / 96% mängijatest)	13%	1%	3%	9%
“Tüüpiliste” kaughasartmängude mängijad (14% elanikkonnast / 22% mängijatest)	28%	0%	8%	20%
Kasiinomängijad (14% elanikkonnast / 22% mängijatest)	**33%**	3%	11%	19%
“Ennustavate” kaughasartmängude mängijad (5% elanikkonnast / 7% mängijatest)	**36%**	1%	12%	23%

Mängimissagedus internetis (1): probleemidega mängijad mängivad kõiki mänguliike sagedamini võrreldes probleemideta mängijatega

% kõikidest vastava mänguliigi mängijatest

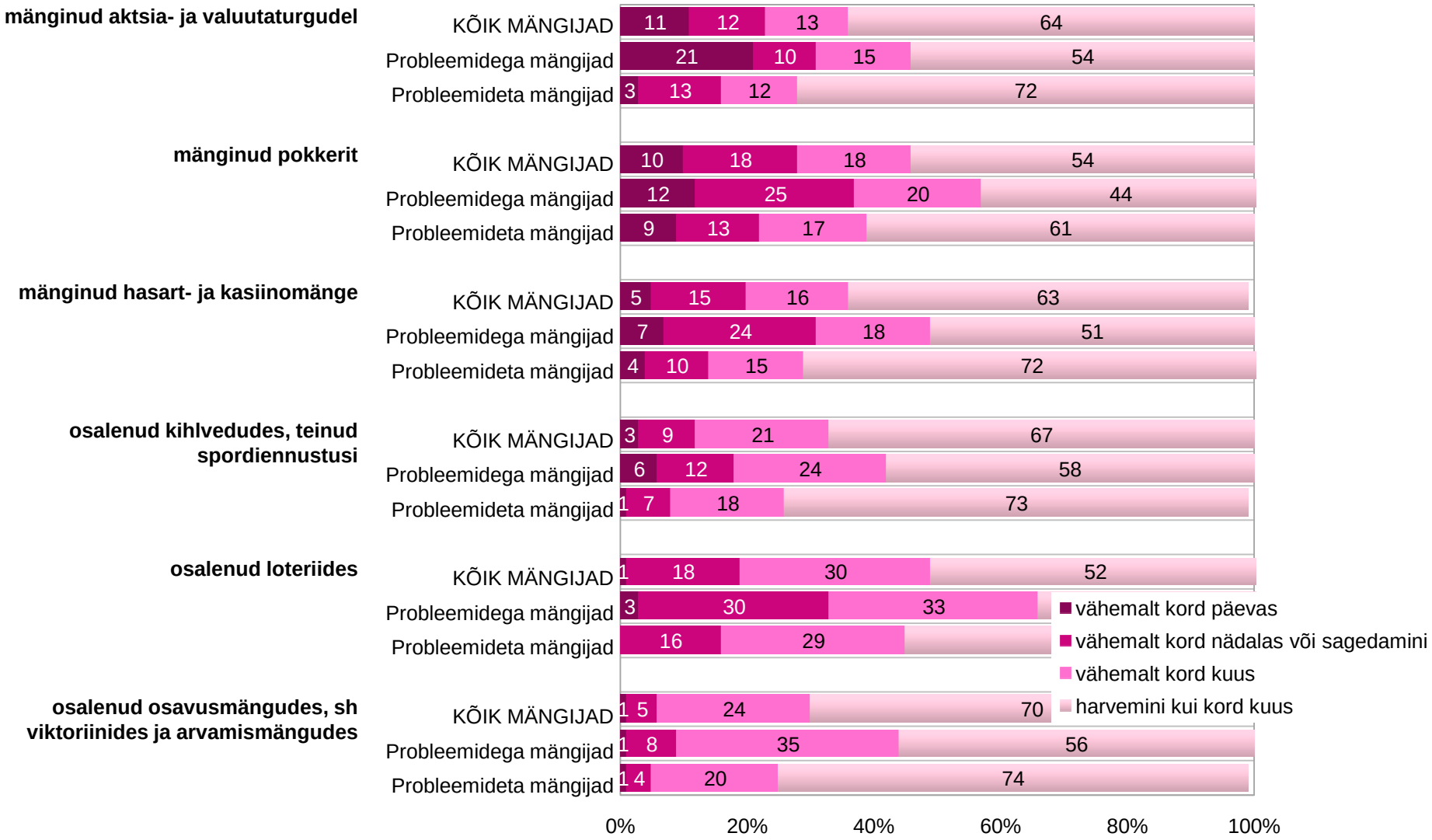

Mängimissagedus väljaspool internetti (2): probleemidega mängijad mängivad pea kõiki mänguliike sagedamini võrreldes probleemideta mängijatega

% kõikidest vastava mänguliigi mängijatest

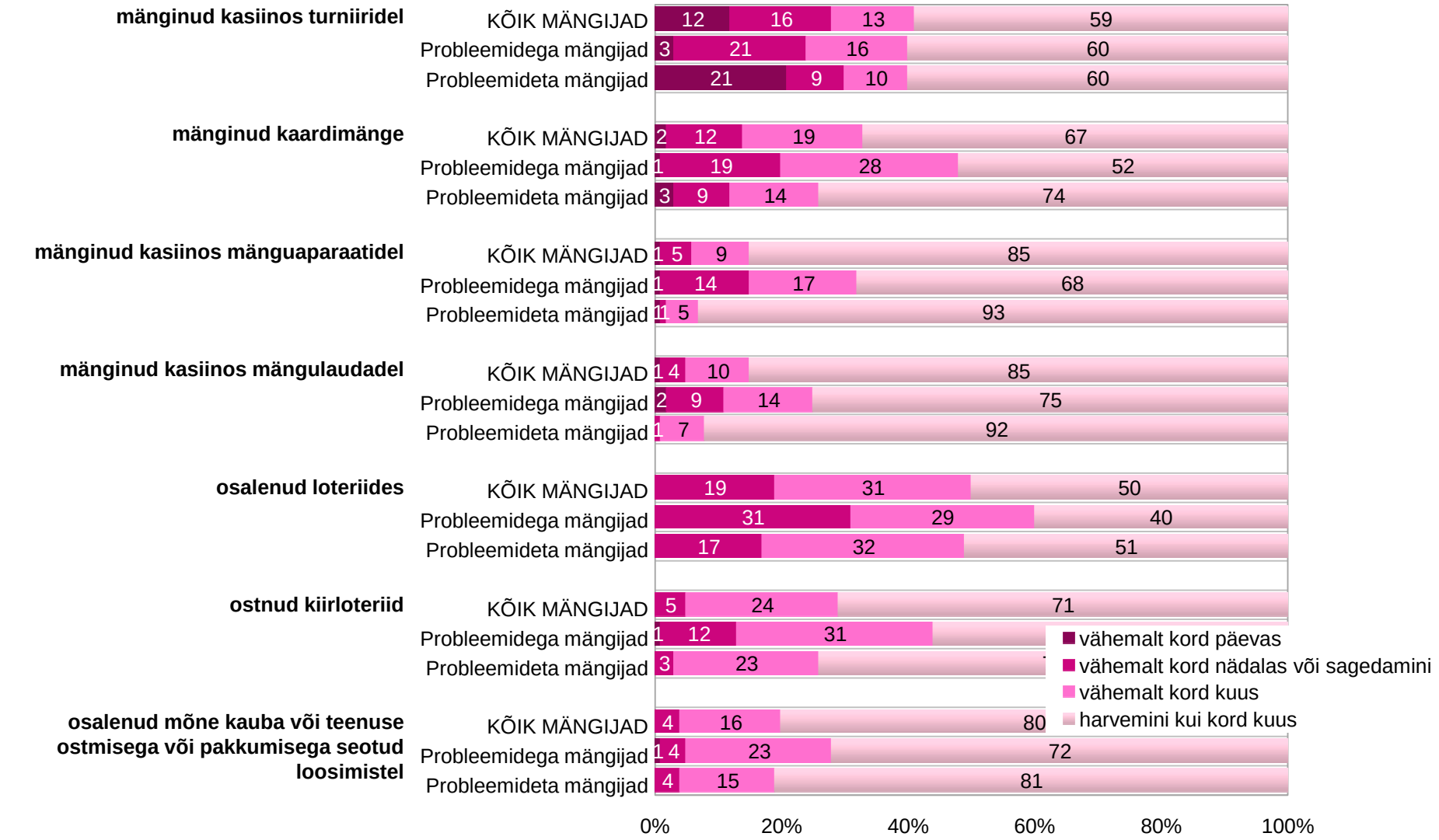

Suurema mängusõltuvuse riskiga mängijate seas on kasvanud mängimisest tulenevaid probleeme kogenute osakaal

% kõikidest, kes on mänginud hasart- ja õnnemänge

Kas Teil on praegu või on varem olnud probleeme raha peale mängimise või panuste tegemisega?

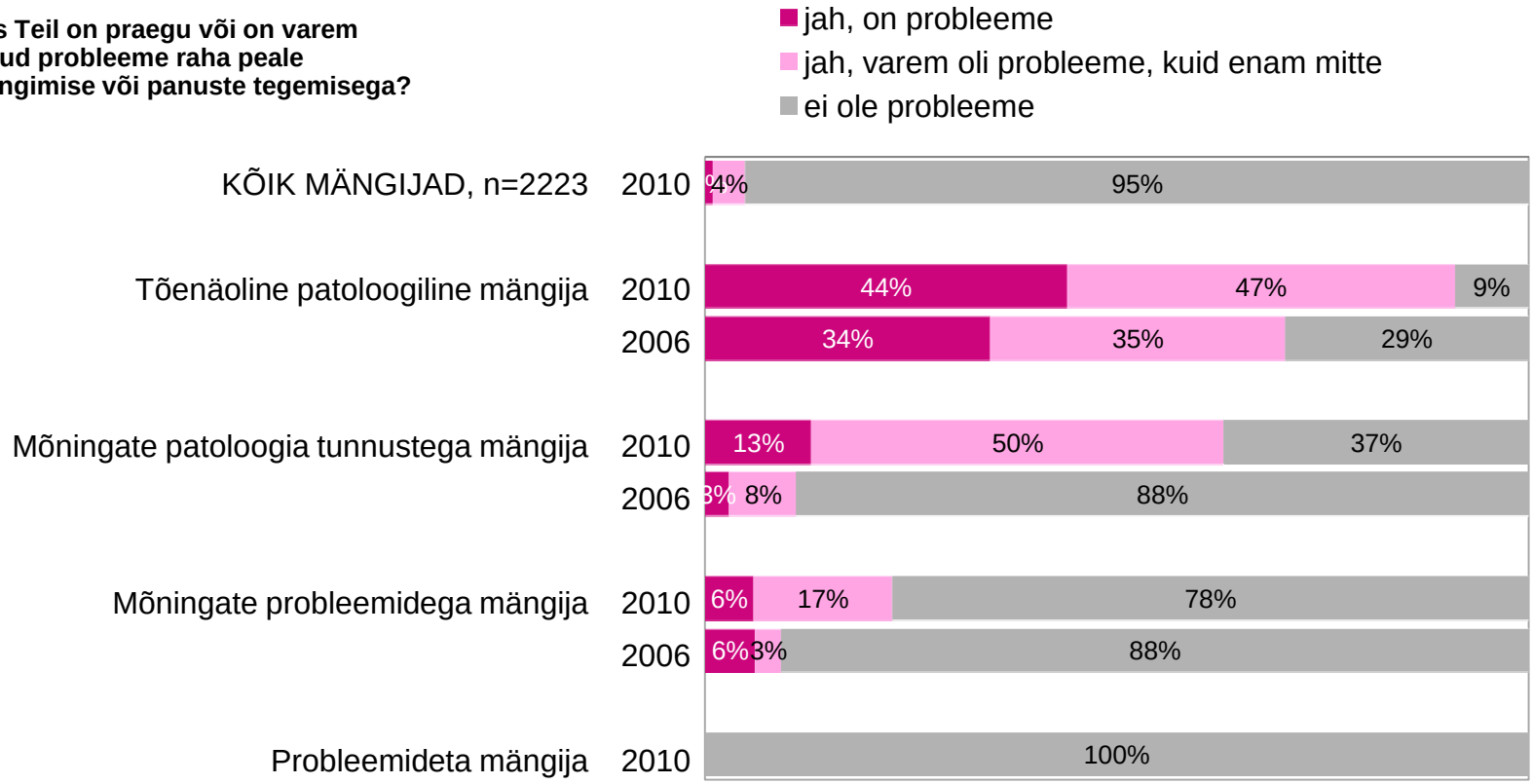

Nõustumine väidetega, mis viitavad hasartmängusõltuvuse riskile

% kõikidest, kes on mänginud hasart- ja õnnemänge

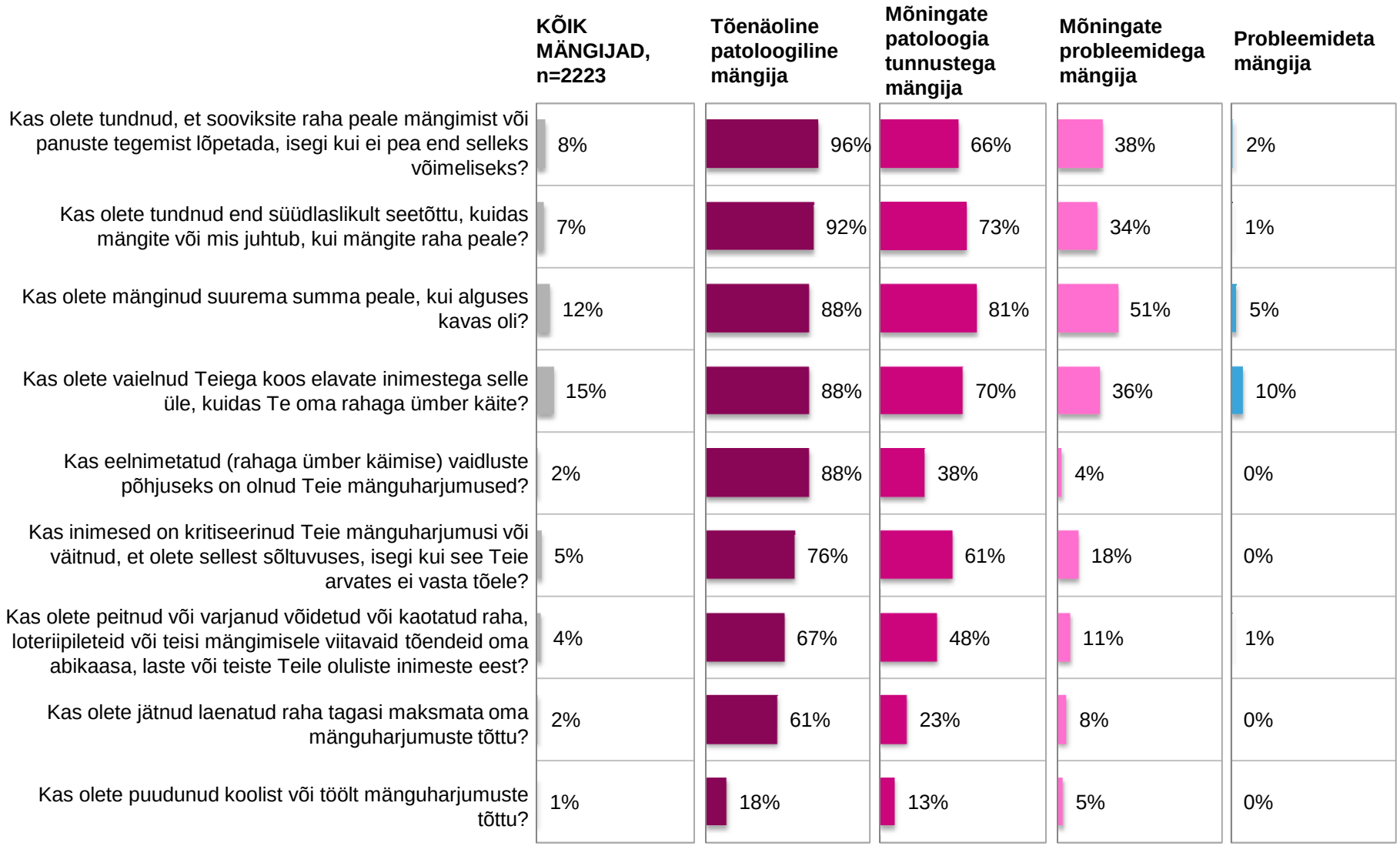

Mängu panused kasvavad koos sõltuvusriski suurenemisega

% kõikidest, kes on mänginud hasart- ja õnnemänge, n=2223

Milline on KESKMINE summa, mille olete ühel päeval eelpoolnimetatud mängude mängimiseks panustanud?

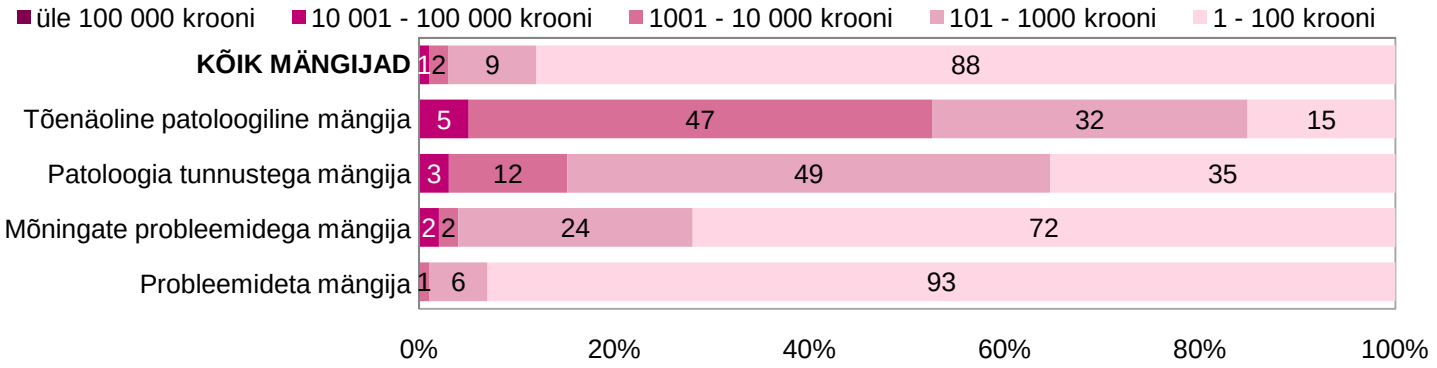

Milline on SUURIM summa, mille olete ühel päeval võitnud?

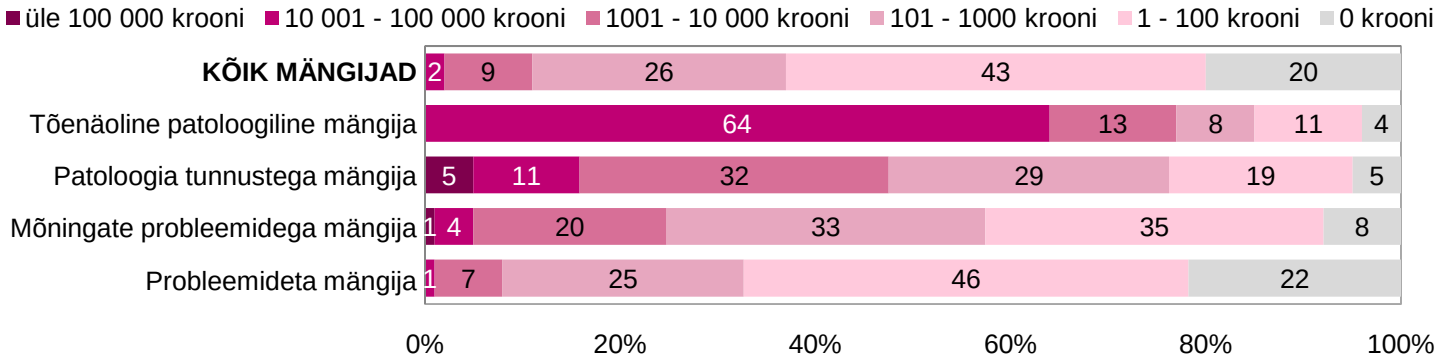

Viiendik raha peale mänginutest ei ole kunagi midagi võitnud, vaid kolmandikul mängijatest on üldse õnnestunud võita tagasi suuremat summat kui keskmiselt ühes päevas panustatakse

% kõikidest, kes on mänginud hasart- ja õnnemänge

Milline on KESKMINE summa, mille olete ühel päeval eelpoolnimetatud mängude mängimiseks panustanud?

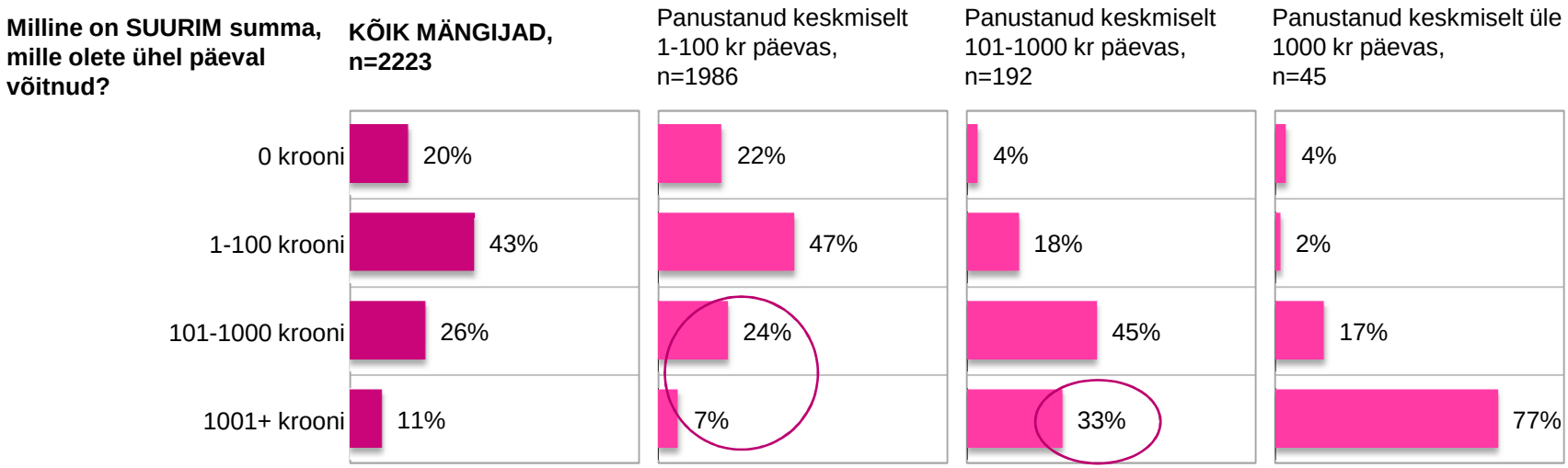

Ka kaotatud raha tagasivõitmise soov kasvab koos hasartmängusõltuvuse riski suurenemisega

% kõikidest, kes on mänginud hasart- ja õnnemänge

Juhul kui Te olete oma raha mängu pannud ja kaotanud, kui tihti püüate seda järgmistel päevadel tagasi võita?

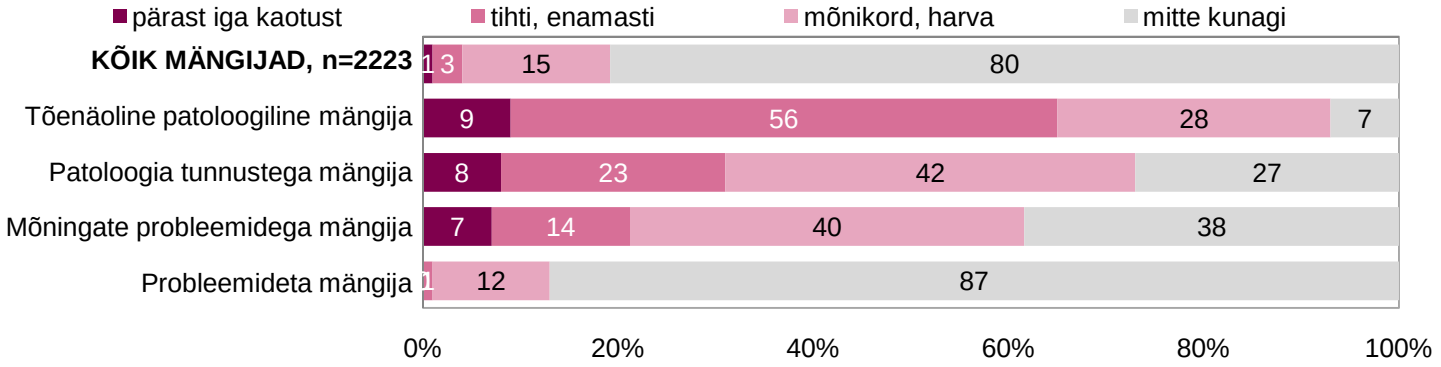

Kas olete kunagi väitnud, et võidate mängides raha, kuid tegelikult on olukord vastupidine?

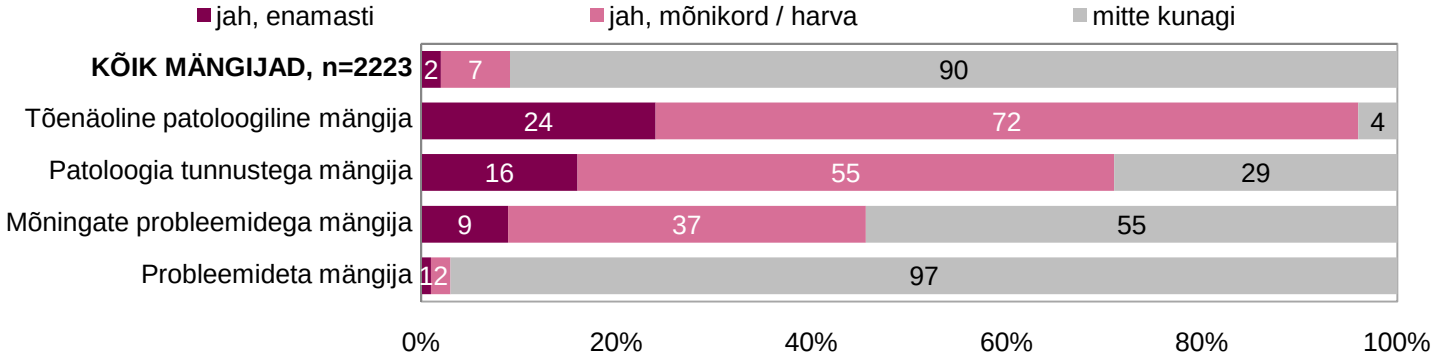

Kaotatud raha kiiresti tagasi võita soovitakse eelkõige kaughasartmänge ja mänguautomaatidel mängides

% kõikidest, kes on vastavat mänguliiki mänginud

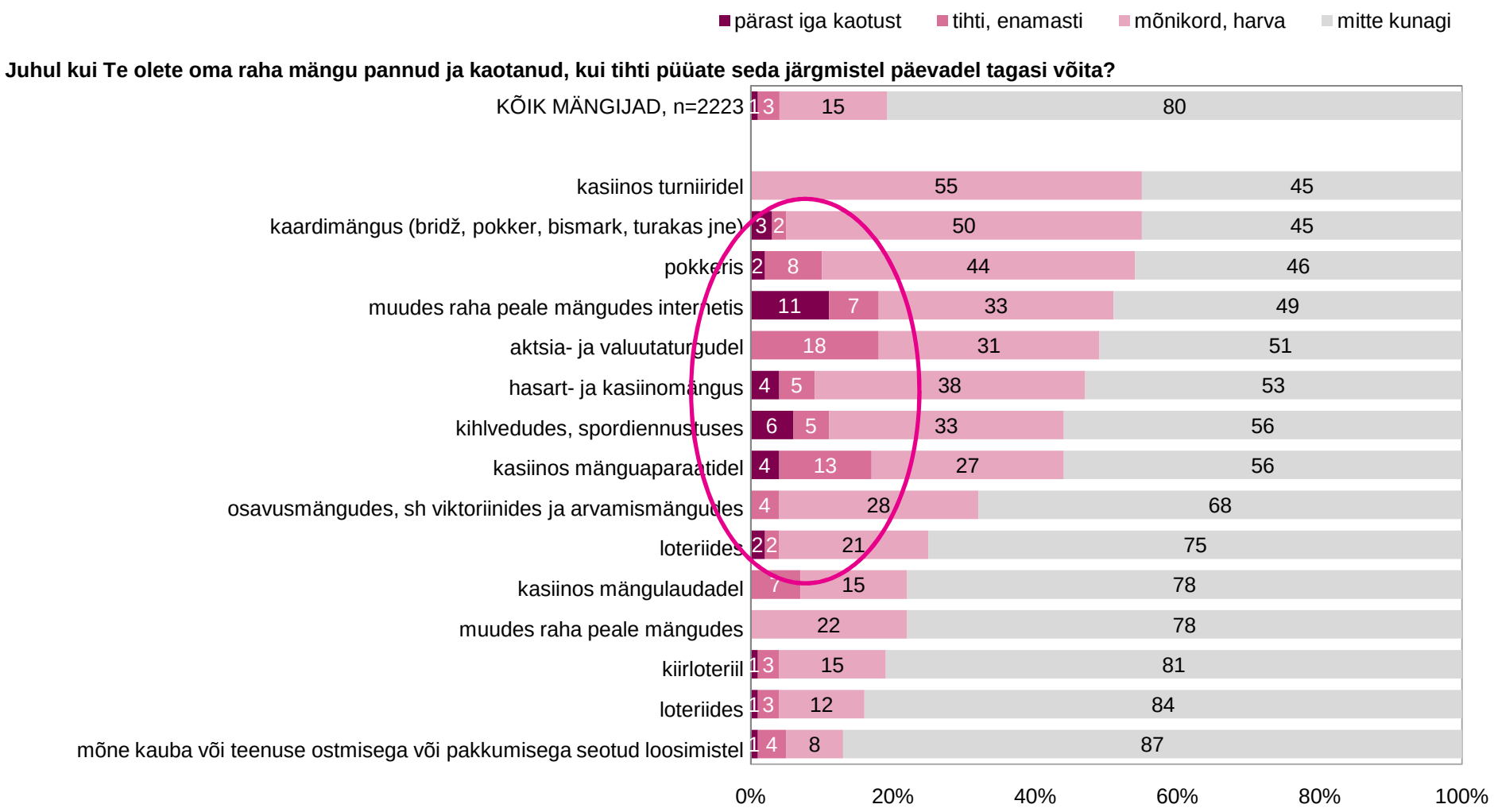

Hasartmängusõltuvuse riskiga mängijatel kaasnevad võlgnevused, eelkõige laenates sugulastelt-sõpradelt ja jooksvatest elamiskuludest

% kõikidest, kes on mänginud hasart- ja õnnemänge

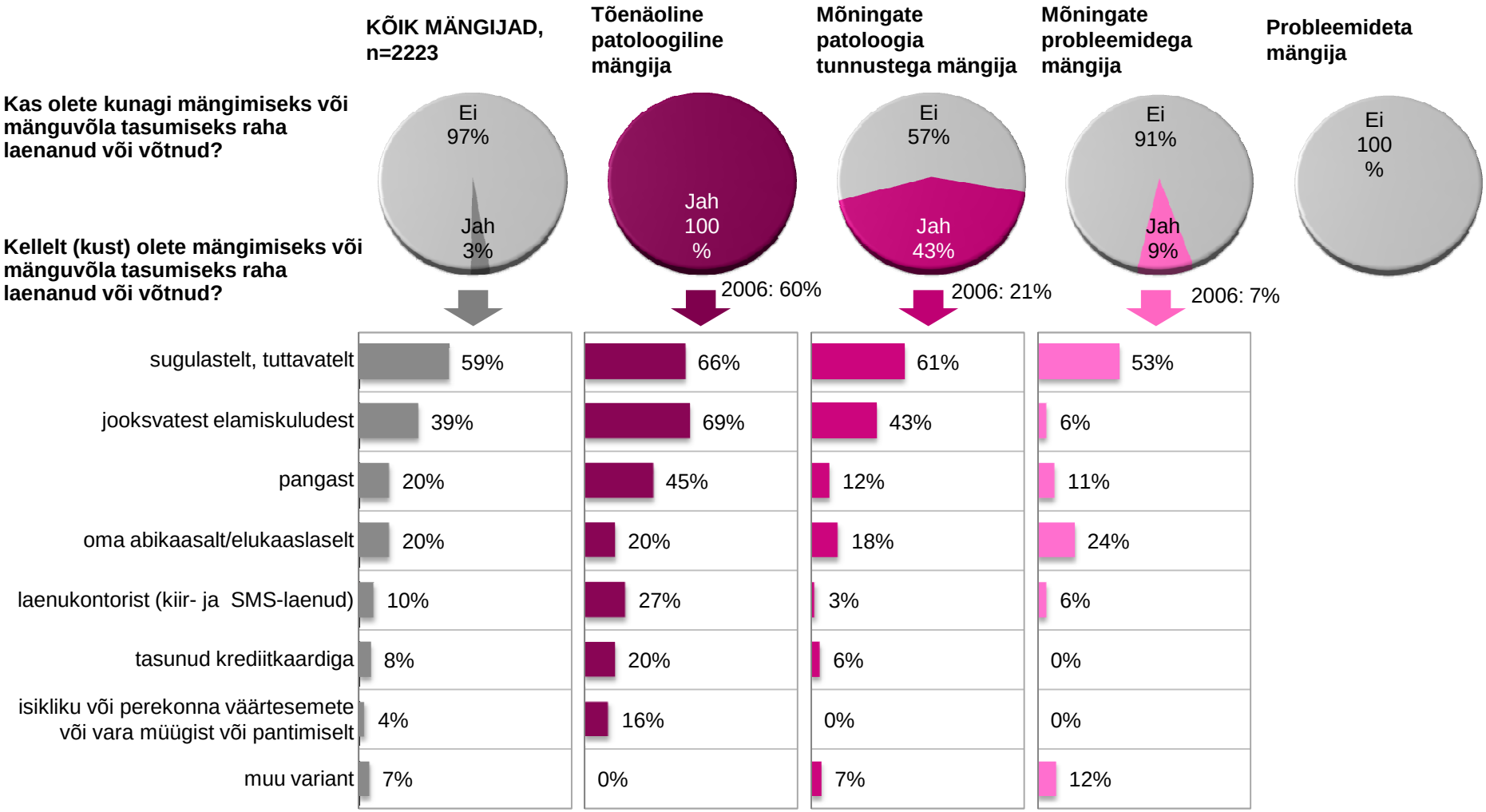

Hasartmängusõltuvuse riski määr elanikkonnas tervikuna ei ole viimase nelja aasta jooksul oluliselt muutunud, kuid vähem on suure ja keskmise hasartmängusõltuvuse riskiga mängijaid

- Kui hasart- ja õnnemängudega on pärast 15-ndat eluaastat kokku puutunud 65% Eesti 15-74 a elanikest, siis hasartmängusõltuvuse riskirühm moodustab Eesti 15-74 a elanikkonnast 8% (ca 88 000 inimest).
  Need on inimesed, kes on kogenud hasartmängude mängimisest tingitud probleeme (vt metoodika lisa 6)
- Võrreldes 2006. a läbiviidud analoogse uuringuga on hasartmängusõltuvuse riskiga ehk probleemidega mängijate osakaal jäänud üldjoontes endiseks (väike langus statistilise vea piirides: 2006 – 10%, 2010 – 8%), samas selge positiivse tendentsina on vähenenud suure ja keskmise hasartmängusõltuvuse riskiga mängijate osakaal (2006 – 6%, 2010 – 3% elanikkonnast).
- Probleemidega mängija on keskmisest sagedamini mees, vanuses 15-49 (kusjuures mida noorem, seda tõenäolisemalt), staatuselt õpilane-üliõpilane. Seega hasartmängusõltuvuse väljakujunemise risk on suurem just meeste ja nooremaealiste seas. Sõltuvalt riski suurusest eristuvad kolm probleemidega mängijate rühma:
  - Tõenäolised patoloogilised mängijad (suur hasartmängusõltuvuse risk) - eelkõige vanuses 20-49, pigem madalama haridustasemega, keskmisest madalama sissetulekuga ja sotsiaalselt madalamal positsioonil (ametilt töölised või töötud), sagedamini Tallinna või Lõuna-Eesti elanikud. Võrreldes 2006.a. on nende seas väga noorte (15-19 a) mängijate osakaal langenud.
  - Mõningate patoloogia tunnustega mängijaid (keskmine hasartmängusõltuvuse risk) võib leida ühevõrra pea kõikides vanusrühmades (15-59), samuti haridus-, rahvus-, sissetuleku- ja sotsiaalse staatuse rühmades, vaid mõnevõrra keskmisest sagedamini Tallinna elanike seas. Võrreldes 2006.a. on nende seas vähem noori (15-29 a) mängijaid.
  - Mõningate probleemidega mängijaid (väike hasartmängusõltuvuse risk) on keskmisest oluliselt sagedamini just noorte seas (eelkõige vanuses 15-19, staatuselt õpilased-üliõpilased), samuti 20-39 a seas. Just nendes elanikkonna rühmades on mõningate probleemidega mängijaskonna osakaal võrreldes 2006.a. uuringuga ka kahekordistunud.
- 70% ehk enamuse riskirühmast moodustavad mõningate probleemidega mängijad (ca 61 tuhat inimest), tõenäolisi patoloogilisi mängijaid ja mõningate patoloogia tunnustega mängijaid on kokku ca 27 tuhat inimest.

Suure ja keskmise hasartmängusõltuvuse riskiga mängijaid on vähem, samas on nende kahe riskirühma mängimisest tulenevad probleemid ajaga oluliselt süvenenud

- Erinevate mänguliikide mängijate seas on hasartmängusõltuvuse riski tase erinev:
  - tõenäolised patoloogilised mängijad mängivad peamiselt kasiinodes (eelkõige mänguaparaatidel, aga ka mängulaudadel);
  - mõningate patoloogia tunnustega mängijate seas on esindatud ühevõrra pea kõikide mänguliikide esindajad;
  - mõningate probleemidega mängijaid võib leida eelkõige kaughasartmängijate seast, vähem on neid kasiinomängijate seas. Väikese hasartmängusõltuvuse riskiga mängijaid on lisandunud just noorte (15-39 a, eriti aga 15-19 a) seas, kes teistest sagedamini mängivad kaughasartmänge.
- Probleemidega mängijad mängivad erinevaid hasart- ja õnnemänge raha peale sagedamini kui probleemideta mängijad. Suurimad on erisused mängusagedustes kasiinomängude, kaardimängude ning kaughasartmängude puhul (v.a. internetiloteriid) – neid mänge mängivad probleemidega mängijad sagedamini kui probleemideta mängijad. Loteriide ja loosimiste puhul ei erine probleemidega ja probleemideta mängijate mängusagedused.
- Kuigi suure ja keskmise hasartmängusõltuvuse riskiga inimeste osakaal elanikkonnas on võrreldes 2006.a väiksem, siis nendesse riskirühmadesse kuuluvate mängijate mängimisest tingitud probleemid on ajaga oluliselt süvenenud. Võrreldes 2006.a on kasvanud nende keskmise ja suure hasartmängusõltuvuse riskiga mängijate hulk, kellel on praegu või varem olnud probleeme raha peale mängimise või panuste tegemisega ning kes nõustuvad oluliselt sagedamini väidetega, mis viitavad hasartmängusõltuvuse riskile (nt nad on tundnud, et soovivad raha peale mängimist või panuste tegemist lõpetada, isegi kui ei pea end selleks võimeliseks jne).
- Nii mängupanuste suurus, raha tagasivõitmise soov, võlgnevuste suurus kui ka mängimisega seonduvate probleemide tajumine on otseses seoses hasartmängusõltuvuse riski tugevusega – mida suuremaid panuseid keskmiselt ühe päeva jooksul tehakse, mida enam soovitakse kaotusi “tagasi teha”, mida varmamad ollakse olukorda ilustama ja mida enam ollakse valmis mänguvõla tasumiseks või mängimiseks raha laenama või võtma, seda suurem on ka hasartmängusõltuvuse risk.

Mida suurem hasartmängu sõltuvuse risk, seda tõsisemad on mängimisega kaasnevad probleemid

- Panuste keskmine suurus ühe päeva jooksul kasvab koos hasartmängusõltuvuse riskiga. Samas kõikidest mängijatest viiendik ei võida ühe mängupäeva jooksul üldse, alla pooltel mängijatest jääb võit 1-100 krooni vahemikku. Vaid kolmandikul mängijatest on õnnestunud võita ühel päeval suurem summa kui keskmiselt ühel päeval panustatakse.
- Oluline patoloogiat iseloomustav tunnus, soov kaotatud raha tagasi võita, esineb samuti eelkõige hasartmängusõltuvuse riskirühmal, riski suurenedes soov kaotatud raha võimalikult kiiresti tagasi võita samuti suureneb. Tõenäolisel patoloogilisel mängijal esineb see soov üle kahe korra enam kui mõningate patoloogia tunnustega mängijal ja kolm korda enam kui mõningate probleemidega mängijal.
    - Kõige tõenäolisemalt soovivad kiiresti oma panuseid tagasi võita kaughasartmängijad (v.a internetiloteriide mängijad) ja kasiinos mänguautomaatidel mängijad, seejärel kaardimängijad. Kõige vähem tekitavad kiiret tagasivõidusoovi loteriid ja loosimised.
- Kõik suure hasartmängusõltuvuse riskiga mängijad ja ligi pooled keskmise riskiga mängijatest on kunagi mängimiseks või mänguvõla tasumiseks raha laenanud või võtnud. Võrreldes 2006.a on raha laenanud või võtnud mängijate osakaal nendes riskirühmades kahekordistunud. Vaid väikese hasartmängu-sõltuvuse riskiga mängijate seas on raha laenanud või võtnud mängijate osakaal püsinud endisel tasemel.
- Mängimiseks või mänguvõla tasumiseks raha laenatakse või võetakse peamiselt sugulastelt-tuttavatelt ja jooksvatest elamiskuludest. Kui 2006.a võtsid hasartmängusõltuvuse riskiga mängijad raha mängimiseks eelkõige jooksvate elamiskulude arvelt, siis praeguseks on selle kõrvale väga jõuliselt kerkinud laenamine sugulastelt-tuttavatelt. Mida suurem on hasartmängusõltuvuse risk, seda enamatest allikatest laenatakse või võetakse mängimiseks või mänguvõla tasumiseks raha – lisaks nimetatud allikatele ka pangast, oma abikaasalt/elukaaslaselt, laenukontorist (kiir- ja SMS laenud), müüakse või panditakse isiklikke või perekonna väärtesemeid või vara.

Lapsepõlve mängukäitumise mõju hasart- ja õnnemängude mängimisele hilisemas elus

Eesti elanike kokkupuuted hasart- ja õnnemängudega

tns emor

HNK

Hasart- ja õnnemänge on lapsepõlves ja noorukieas mänginud 83% praegustest 15-35 aastastest, nendest omakorda 61% on mänginud raha, punktide või esemeliste auhindade peale

% kõikidest 15-35 a elanikest, n=1171

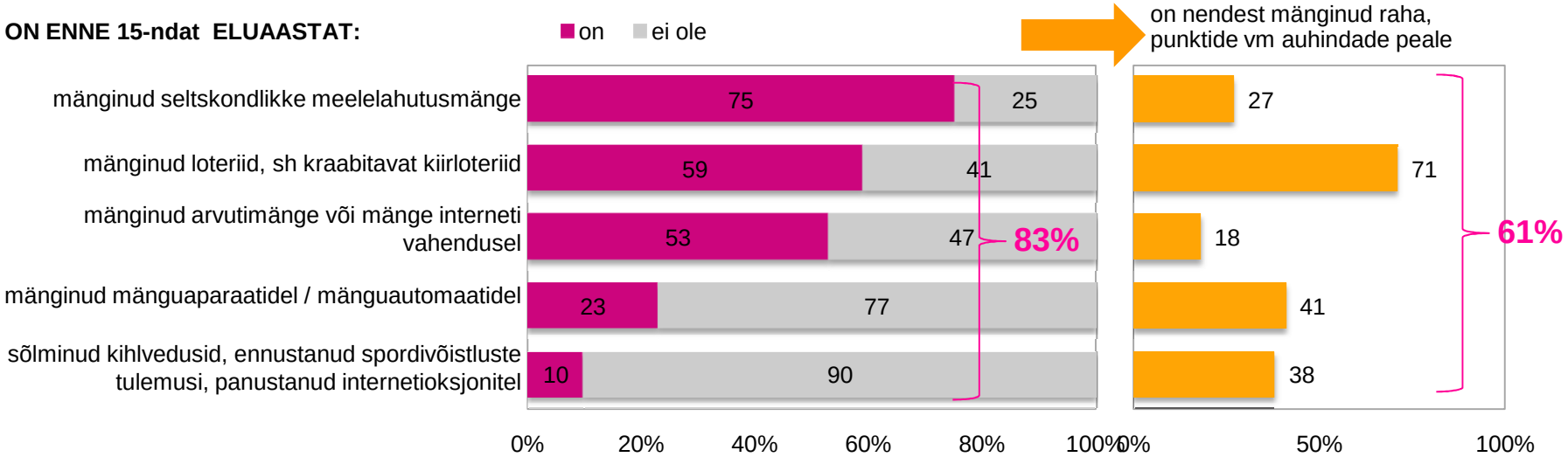

Arvutimängud haaravad kõige enam - 70% lapsepõlves arvutimänge mänginutest on teinud seda vähemalt kord nädalas või sagedamini, sh 28% iga päev

% kõikidest 15-35 a, kes on vastavast mänguliiki enne 15-ndat eluaastat mänginud

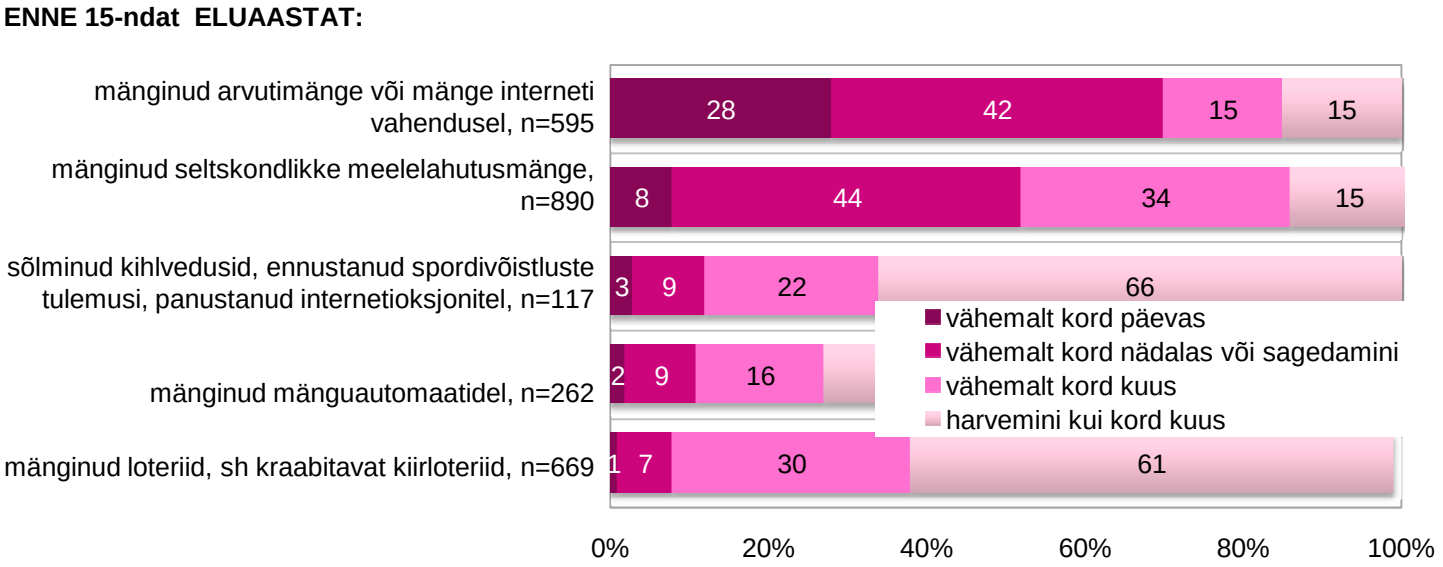

Hasartmängusõltuvuse riski hilisemas elus suurendab lapsepõlves raha, punktide vms peale mängimine, mängusageduse mõju hilisemale mängukäitumisele on sellega võrreldes väiksem

% kõikidest 15-35 a elanikest, n=1171

		Enne 15-ndat eluaastat:			
		On mänginud sagedasti* ja **raha peale**	On mänginud harva, aga **raha peale**	On mänginud sagedasti, kuid mitte raha peale	On mänginud harva ja mitte raha peale
Pärast 15-ndat eluaastat:	On mänginud raha peale kaughasartmänge	**72%**	**67%**	50%	56%
	On mänginud raha peale väljaspool internetti	**90%**	**92%**	75%	77%
	On mänginud kasiinos	**35%**	**28%**	20%	21%
	On hasartmängusõltuvuse risk (probleemidega mängijad)	**29%**	**18%**	14%	11%

* *Sage mängimine – vähemalt kord nädalas või sagedamini*

Eelkõige suurendab hilisemat hasartmängusõltuvuse riski lapsepõlves raha vm auhindade peale kihlvedude sõlmimine, mänguaparaatidel ja arvutimängude mängimine

% kõikidest 15-35 a elanikest, n=1171

		Enne 15-ndat eluaastat mänginud RAHA vms peale:				
		loteriid	**seltskondlikke mänge**	**arvuti-mänge**	**mängu-aparaatidel**	**kihlvedudes, ennustustes**
Pärast 15-ndat eluaastat:	KÕIK 15-35.a.	42%	20%	10%	9%	4%
	On mänginud raha peale kaughasartmänge	69%	70%	**82%**	73%	69%
	On mänginud raha peale väljaspool internetti	93%	89%	89%	95%	89%
	On mänginud kasiinos	27%	36%	35%	**49%**	**45%**
	On hasartmängusõltuvuse riskiga (probleemidega mängijad)	18%	24%	**35%**	**36%**	**52%**

Lapsepõlves on erinevate hasart- ja õnnemängudega kokku puutunud suurem osa praegustest 15-35 a elanikest, nendest omakorda enamus on mänginud ka raha või muude auhindade peale

- Pea kõik tänased 15-35 a Eesti elanikud on enne oma 15-ndat eluaastat mänginud hasart- ja õnnemänge (83%). Enamasti on lapsepõlves mängitud seltskondlikke meelelahutusmänge (75%), osaletud loteriides (59%) või mängitud kas arvutimänge või mänge interneti vahendusel (53%). Ligi veerand praegustest 15-35 a on aga mänginud ka mänguautomaatidel.
- Omakorda enamus ehk 61% lapsepõlves mänginutest on mänginud raha, punktide või esemeliste auhindade peale:
  - peamiselt on raha vm auhindade peale mängitud loteriid (42% tänastest 15-35 a ehk 71% lapsepõlves loteriid mänginutest);
  - samuti suure mängijaskonnaga seltskondlikud meelelahutusmängud ja arvutimängud ei ole enamasti olnud auhinnalised (arvutimänge on raha vm auhindade peale mänginud 10% tänastest 15-35 a ehk 18% lapsepõlves arvutimänge mänginutest);
  - kuigi lapsepõlves mänguautomaatidel mängijaid ning kihlvedudes-ennustustes osalejaid on kõige vähem, siis on just need mängud olnud sagedamini (loteriide järel) raha või teiste auhindade peale mängitavad.
- Erinevate mängude mängimise sagedus on erinev:
  - Arvutimängud ja interneti vahendusel mängud on kõige sagedamini mängitav mänguliik lapsepõlves üldse – enamus on neid mänginud iganädalaselt või lausa igapäevaselt;
  - sageduselt järgnevad seltskondlikud meelelahutusmängud – enamasti kas kord nädalas või kuus;
  - seejärel on juba oluliselt harvemini mängitavad loteriid ja kihlveod - kolmandik mängijatest kord kuus või sagedamini, kaks kolmandikku harvemini kui kord kuus;
  - ning mänguautomaatidel mängimine on olnud suhteliselt kõige harvemini mängitav mänguliik – pea kolmveerand lapsepõlves nendel mänginutest on teinud seda harvem kui kord kuus.

Hilisemas elus hasartmängusõltuvuse riski suurendab eelkõige lapsepõlves raha vm auhindade peale mänguautomaatidel või arvutiga mängimine, samuti raha peale kihlvedudes ja ennustustes osalemine

- Enam kui kaks kolmandikku (69%) lapsepõlves hasart- ja õnnemänge mänginutest on mänginud raha peale ka hilisemas elus. Korrelatiivne seos lapsepõlves hasart- ja õnnemängude mängimise sageduse ja hilisemas elus hasartmängusõltuvuse riski väljakujunemise vahel on madal.
- Täiskasvanueas mängimise ja sealt edasi mängusõltuvuse riski tõenäosust suurendab aga enne 15-ndat eluaastat eelkõige raha peale mängimine, eriti sage raha peale mängimine. Lapsepõlves sagedasti raha peale mänginutel on hilisemas elus kaks korda suurem tõenäosus mängusõltuvuse väljakujunemiseks kui nendel, kes on mänginud küll sagedasti, kuid mitte raha peale.
    - Tänased 15-35 a probleemidega mängijad on pea kõik mänginud midagi ka lapsepõlves (98% probleemidega mängijatest), neist enamus (78%) ka raha peale. Tänastest 15-35 a probleemideta mängijatest on seejuures mänginud lapsepõlves raha peale vaid 47%.
- Siiski mitte kõik lapsepõlves raha peale mängitavad mängud ei mõjuta hilisemas elus hasartmängusõltuvuse tekkimise tõenäosust ühel määral. Kuigi enamus on lapsepõlves mänginud loteriid ja seda enamasti ka raha peale, siis hilisemas elus hasartmängusõltuvuse tekkimise tõenäosus on loteriimängijate seas kaks korda madalam kui lapsepõlves mänguautomaatidel või arvutis mänginute või kihlvedudes-ennustustes osalenute seas:
    - Lapsepõlves ainult loteriid mänginute seas on suhteliselt kõige vähem hilisemas elus probleemidega mängijaid – nendest, kes on lapsepõlves mänginud ainult loteriid (ja mitte teisi hasart- ja õnnemänge) mängib midagi ka täiskasvanueas küll 87%, kuid 86% on probleemideta mängijad;
    - küll aga kasvab hilisemas elus hasartmängusõltuvuse risk, kui loteriimängude kõrval mängitakse lapsepõlves ka teisi hasart- ja õnnemänge raha peale – eriti mänguautomaatidel, arvutis ja osaledes kihlvedudes-ennustustes;
    - Lapsepõlves raha peale arvutimängude ja interneti vahendusel mängude mängijad mängivad ka hilisemas elus sagedamini kaughasartmänge ning on suurema hasartmängusõltuvuse riskiga – väikese hasartmängusõltuvuse riskiga mängijaid on lisandunud just noorte (15-29 a) kaughasartmängijate toel.

Hasartmängimist reguleerivate seaduste mõju tunnetamine elanike poolt

Eesti elanike kokkupuuted hasart- ja õnnemängudega

tns emor

HNK

90% elu jooksul kasiinodes ning 85% kaughasartmänge mänginutest mängivad praegu varasemaga võrreldes kas harvem või on lõpetanud mängimise üldse

Kas võrreldes ajaga 2 aastat tagasi külastate kasiinosid ... ?
% pärast 15-ndat aastat kasiinodes mänginutest, n=444

Kas võrreldes ajaga 2 aastat tagasi mängite interneti vahendusel ... ?
% pärast 15-ndat aastat internetis mänginutest, n=1107

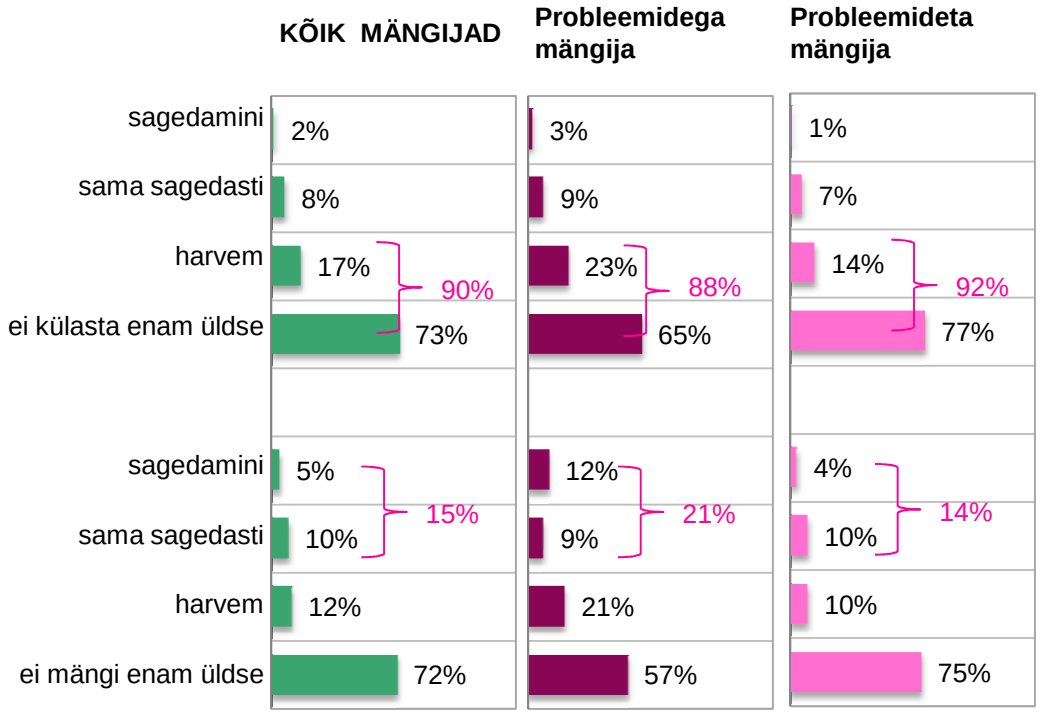

Iga kümnes praeguseks harvem mängivast või mängimise lõpetanud kasiinomängijast tunnistab selles seaduste mõju, sh iga neljas hasartmängusõltuvuse riskirühma mängija

% kasiinomängijatest, kes ei külasta kasiinosid enam üldse või harvem võrreldes ajaga kaks aastat tagasi

Iga neljas sagedamini või sama sagedasti mängiv kaughasartmängija tunnistab mängusageduse kasvu põhjuseks üha paranevaid mänguvõimalusi – nii interneti paremat kättesaadavust kui uute mängude/keskkondade lisandumist

% kaughasartmängijatest, kes mängivad internetis sama sagedasti või sagedamini võrreldes ajaga kaks aastat tagasi

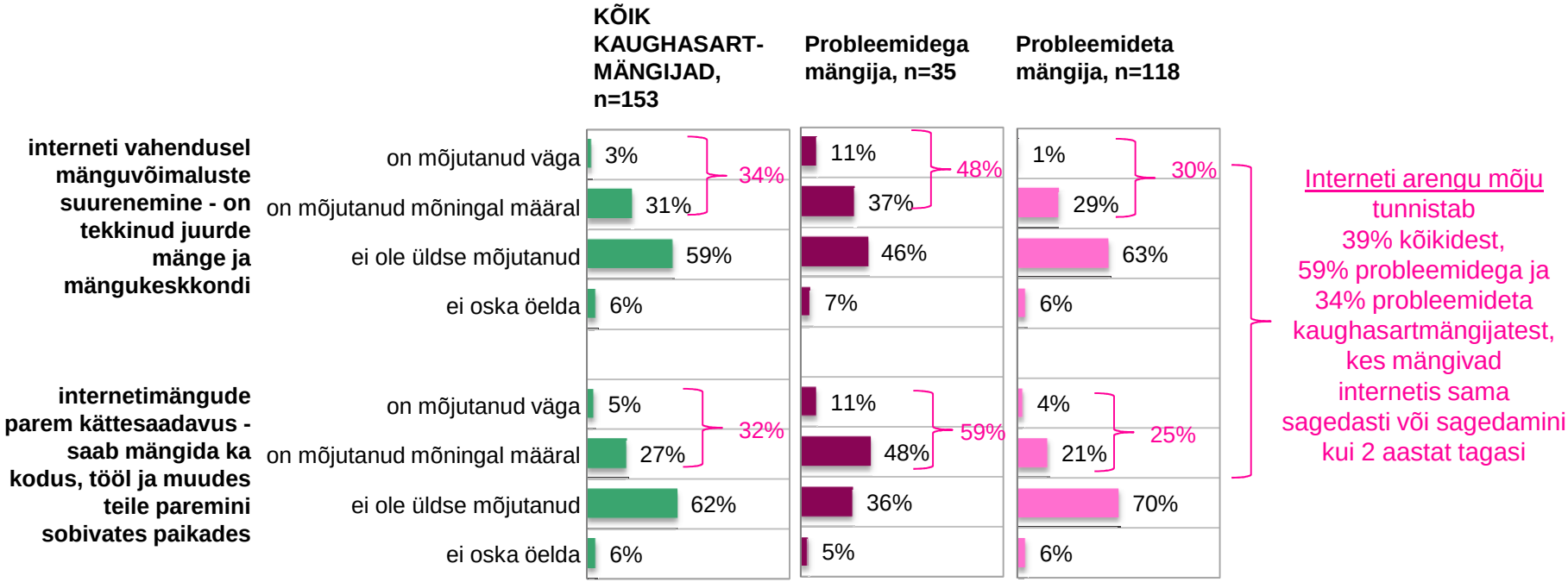

Erinevad mõjurid on avaldanud mõju erinevatele mängijatele – seaduste ja rahapuuduse koosmõju tunnetavad pooled senisest harvem või enam mitte üldse mängivatest kasiinomängijatest, kuid see ei ole neid suunanud mängima kaughasartmänge

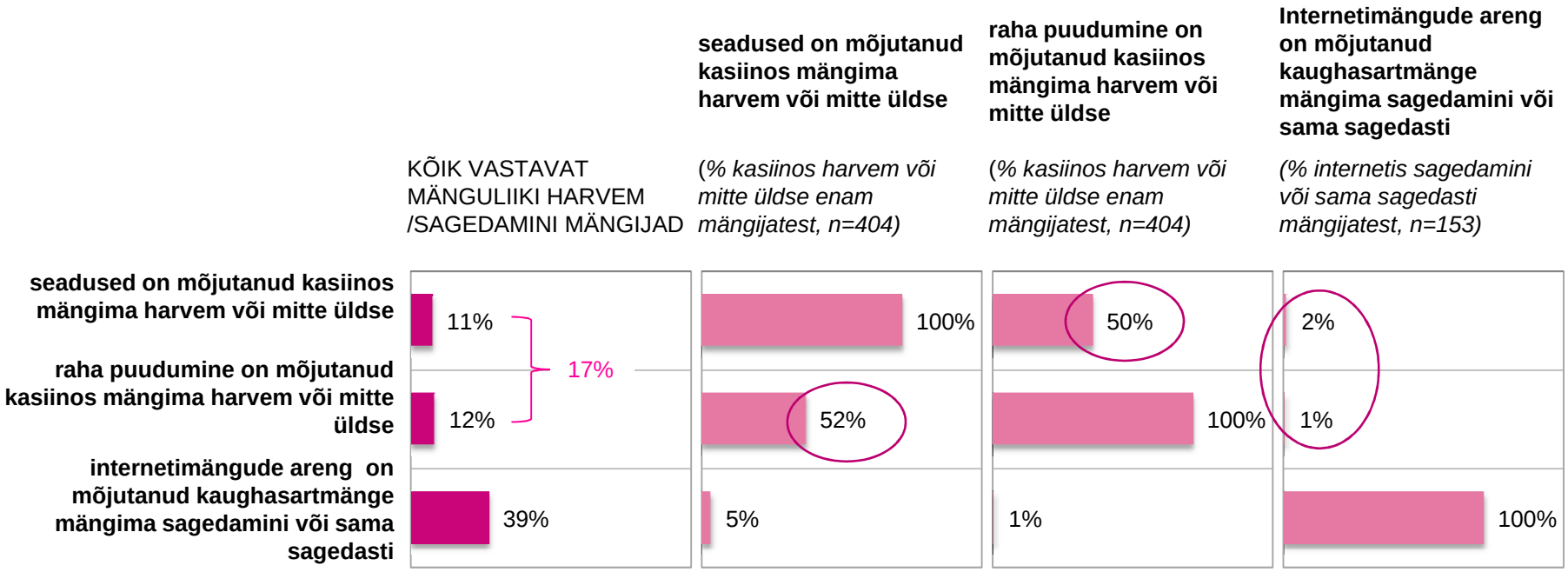

Viiendik kõikidest töötavatest kaughasartmängijatest kasutab selleks ka tööaega; mida suuremate probleemidega mängija, seda tõenäolisemalt

% ettevõtjatest ja palgatöötajatest, kes on pärast 15-ndat eluaastat mänginud interneti vahendusel raha peale

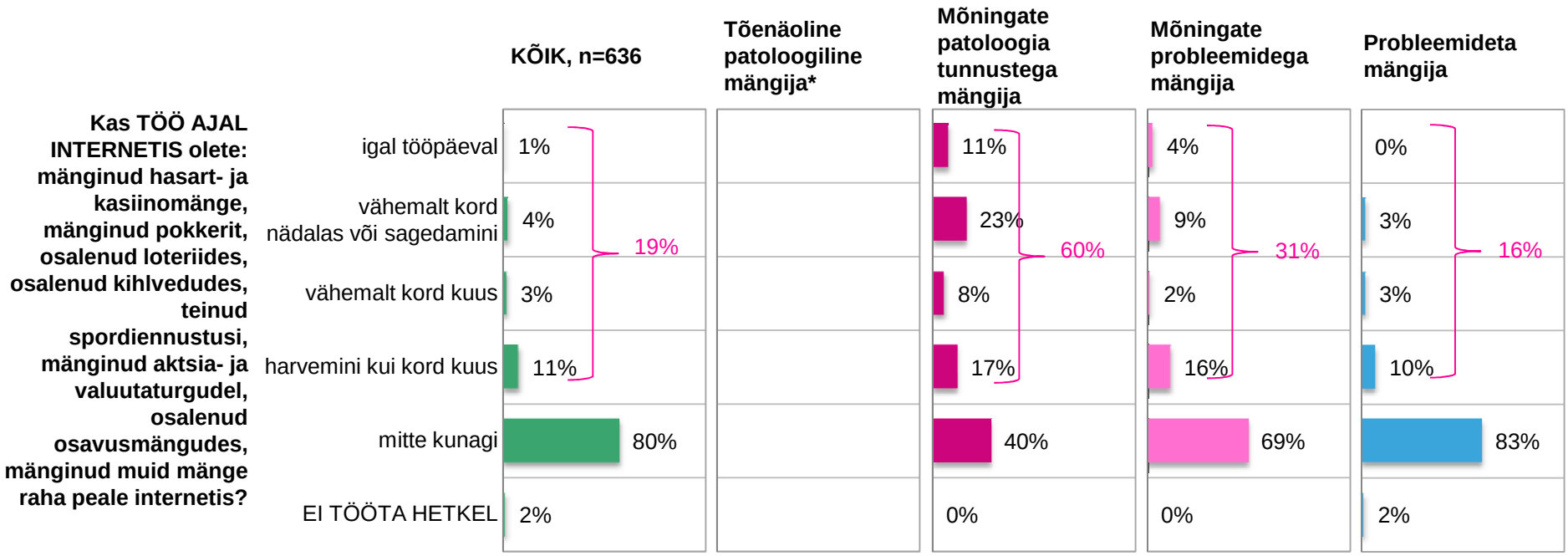

•*Väga väike vastajate arv, tulemusi ei ole võimalik esitada*

Regulatsioonide mõju tunnistab kümnendik tänaseks kas harvem mängivatest või üldse mängimise lõpetanud kasiinomängijatest

- Võrreldes eelmise, 2006. aastal läbiviidud uuringuga on eelkõige langenud suure ja keskmise hasartmängusõltuvuse riskiga mängijate osakaal elanikkonnas. Võib suure tõenäosusega eeldada, et eelkõige on see toetunud kasiinomängijate vähenemisele.
- 73% pärast 15-ndat eluaastat kasiinos mänginutest ei külasta hetkel enam kasiinosid, samas teisisõnu - kasiinosid külastab ka praegu 27% kõikidest pärast 15-ndat eluaastat kasiinodes mänginutest. Lisaks kasiinodes mängijate osakaalu langusele on muutunud ka mängusagedused: 65% praegustest mängijatest külastab kasiinosid harvem (ehk 17% kõikidest elu jooksul kasiinos mänginutest).
- Kasiinomängijate hulka ning mängusagedust on mõjutanud viimastel aastatel vastu võetud hasartmängimist reguleerivad seadused (kasiinode sulgemine ja isiku registreerimine kasiinosse sisenedes) ja mängijate majanduslik olukord. Mõlema teguri mõju tunnetatakse üsna võrdsel määral:
  - seaduste mõju oma mängukäitumisele kinnitab 11% kõikidest pärast 15-ndat eluaastat kasiinodes harvem või enam üldse mitte mängijatest (sh 25% praegu harvemini mängivatest kasiinomängijatest ning 8% nendest, kes hetkel enam kasiinos üldse ei mängi);
  - piisava raha puudumist kasiinos panustamiseks ning selle mõju oma mängusagedusele kinnitab 12% kõikidest pärast 15-ndat eluaastat kasiinodes harvem või enam üldse mitte mängijatest (sh 25% praegu harvemini mängivatest kasiinomängijatest ning 9% nendest, kes hetkel enam kasiinos üldse ei mängi).
- Kokkuvõttes on tunnetanud ühe või teise teguri mõju oma mängukäitumisele ja -sagedusele 17% pärast 15-ndat eluaastat kasiinos harvem või üldse mitte mängijatest (teisisõnu - kui kokku 90% elu jooksul kasiinodes mängijatest mängivad praegu varasemaga võrreldes kas harvem või on lõpetanud mängimise üldse ja 17% sellest on see seletatav seaduse mõju ja/või piisava raha puudumisega, ei oska me 63%-l mängukäitumise muutumist seletada).
- Eelkõige tunnetavad nii regulatsioonide kui majandusolude mõju oma mängukäitumisele probleemidega mängijad, kusjuures pisut rohkem mõjutavad neid majandusolud kui regulatsioonid. Omakorda regulatsioonidest mõjutab probleemidega mängijad pisut enam dokumendi alusel isiku registreerimise nõue kasiinosse sisenemisel. Probleemideta mängijaid mõjutavad pisut enam regulatsioonid.
- Nendest kasiinomängijatest, kes külastavad praegu kasiinosid harvem või ei külasta enam üldse, mängivad praegu interneti vahendusel kaughasartmänge 24%, sh 6% sagedamini kui kaks aastat tagasi. Seega enamus (endiseid) kasiinomängijaid on pigem lõpetanud hasartmängimise üldse, mitte ei ole asendanud ühte mänguliiki teisega.

Kaughasartmängimisele on hoogu andnud mängude ja mänguvõimaluste areng, senistest kasiinokülastajatest neljandik mängib interneti vahendusel

- Kaughasartmängijate osakaal on võrreldes 2006.a. pea seitsmekordistunud - seda eelkõige nooremaealiste mängijate lisandumise läbi, vähemal määral on kasv olnud tingitud ühe mänguliigi asendamisest teise mänguliigiga (endistest kasiinokülastajatest 24% mängivad praegu kaughasartmänge, 76% mitte).
- Kaughasartmängimist on mõjutanud nii interneti vahendusel mänguvõimaluste suurenemine (juurde on tekkinud nii mänge kui mängukeskkondi) kui ka internetimängude parem kättesaadavus (saab mängida nii tööl, kodus kui muudes sobivates paikades). Mõlema teguri mõju tunnetatakse üsna sarnasena:
  - mänguvõimaluste suurenemise mõju mängimisele interneti vahendusel sagedamini või sama sagedasti kinnitab 34% kõikidest pärast 15-ndat eluaastat mängijatest (sh 49% praegu sagedamini mängivatest ning 27% sama sagedusega mängijatest);
  - internetimängude parema kättesaadavuse mõju mängimisele interneti vahendusel sagedamini või sama sagedasti kinnitab 32% kõikidest pärast 15-ndat eluaastat mängijatest (sh 55% praegu sagedamini mängivatest ning 21% sama sagedusega mängijatest).
- Kokkuvõttes on tunnetanud ühe või teise teguri mõju oma mängusagedusele 39% viimase kahe aasta jooksul interneti vahendusel sagedamini või sama sagedusega mänginutest. Eelkõige tunnistavad internetimängimise arengu mõju oma mängukäitumisele probleemidega mängijad, kusjuures pigem pisut rohkem mõjutab probleemidega mängijaid internetimängude kättesaadavus – mängida saab igal pool. Viiendik töötavatest kaughasartmängijatest on mänginud töö juures, kusjuures mida suurema hasartmängusõltuvuse riskiga mängija, seda tõenäolisemalt ja sagedamini (nt kolmandik mõningate patoloogia tunnustega mängijatest vähemalt kord nädalas või sagedamini).
- 72% pärast 15-ndat eluaastat kaughasartmänge mänginutest ei mängi neid enam praegu, samas teisisõnu - kaughasartmänge mängib praegu 28% kõikidest pärast 15-ndat eluaastat kaughasartmänge mänginutest. Praegustest mängijatest enamus ei mängi siiski sagedamini kui varem: 44% praegustest mängijatest mängib kaughasartmänge harvem (ehk 12% kõikidest elu jooksul kasiinos mänginutest), 37% sama sagedasti ning 19% sagedamini kui kaks aastat tagasi.
- Praegustest kaughasartmängijatest külastab praegu samaaegselt ka kasiinosid kümnendik (11%), üldse on pärast 15-ndat eluaastat mänginud kasiinos 26% kaughasartmängijatest.

Kokkuvõte

Eesti elanike kokkupuuted hasart- ja õnnemängudega

tns emor

Kokkuvõtteks (1): hasart- ja õnnemängude mängijaskonnas on viimased aastad toonud kaasa mitmeid põhimõttelisi ja struktuurseid muutusi

- Hasart- ja õnnemänge on pärast 15-ndat eluaastat raha peale mänginud 65% Eesti 15.-74.a. elanikkonnast.
  - enimlevinud mänguliik on erinevad loteriimängud – nendes osalevad pea kõik mängijad;
  - mängijaskonna suuruselt järgnevad loosimised, erinevad kasiinomängud ning kaardimängud.

  Pooled mängijatest ehk kolmandik kõikidest eestimaalastest on seejuures mänginud interneti vahendusel ehk kasutanud kaughasartmängimise võimalusi.
- Suurimad muutused viimase nelja aasta jooksul on toimunud kaughasartmängude ja kasiinodes mänguautomaatidel mängijate osakaalus elanikkonnas. Kaughasartmänge mänginud elanike osakaal on hüppeliselt kasvanud, kasiinodes mänguautomaatidel mängimine on aga vähenenud. Seejuures ei ole alust eeldada, et sellise struktuurse muutuse taga oleks tegemist lihtsalt senises mängijaskonnas ühe mänguliigi asendumisega teisega – kaughasartmängudeni on jõudnud neljandik endistest või harvemini mängivatest kasiinomängijatest, pigem on kaughasartmängude mängijaskond kasvanud uute noori mängijate lisandumise teel.
  - Kasiinodes mängimist on muuhulgas piiranud nii hasartmängimist reguleerivad seadused kui mängijal piisava raha puudumine kasiinos panuste tegemiseks.
- Kaughasartmängijate lisandumine on muutnud kogu mängijaskonna profiili nooremaks (lisandunud on uusi ja noori 15-29 a mängijaid), aga ka haritumaks. Tüüpiline hasart- ja õnnemängija on noor või keskealine eesti mees, pigem keskmisest kõrgema sissetuleku ja ametipositsiooniga, samuti on mängijate seas palju õpilasi-üliõpilasi.
- Hasartmängusõltuvuse riskirühm moodustab 8% Eesti 15.-74.a. elanikkonnast. Võrreldes 2006.a. läbiviidud analoogse uuringuga on hasartmängusõltuvuse riskiga elanike osakaal jäänud üldjoontes endiseks. Vähenenud on suure ja keskmise hasartmängusõltuvuse riskiga mängijate osakaal elanikkonnas, kuid süvenenud on nendes riskirühmades mängimisega seonduvad probleemid – kaotatud raha kiire tagasivõitmise soov, laenamine jms.

Kokkuvõtteks (2): ennetustegevuse fookust on oluline suunata kaughasartmängimisele, seda eelkõige laste ja noorukite hulgas

- Hasartmängusõltuvuse riskirühma hulgas on teistest sagedamini kasiinos mänguaparaatidel mängijaid. Riskirühma on lisandunud kaughasartmängijad, eelkõige “ennustavate” kaughasartmängude mängijad (spordiennustustes, kihlvedudes ning aktsia- ja valuutaturgudel osalejad) aga ka interneti vahendusel pokkeri, kaardimängude, hasart- ja kasiinomängude mängijad.
- Enamus lapsepõlves hasart- ja õnnemänge mänginud inimesi mängib edasi ka täiskasvanueas, kuid kõikidest mängijatest ei saa probleemidega mängijaid. Hasartmängusõltuvuse tõenäosust hilisemas elus on praeguste 15-35 a seas suurendanud eelkõige lapsepõlves raha, punktide vm auhindade peale mängimine - eelkõige arvutis, internetikeskkondades ja mänguautomaatidel mängimine, aga ka kihlvedudes ja ennustustes osalemine.
- Erinevad mängud omavad erinevat mõju hasartmängusõltuvuse riski väljakujunemisele:
  - võrreldes teiste mänguliikidega on ainult loteriimängudes osalejate seas suhteliselt kõige vähem hasartmängusõltuvuse riskiga mängijad. Lapsepõlves raha peale loteriimängijate hulgas on võrreldes teiste mänguliikide mängijatega vähem hilisemas elus hasartmängusõltuvusega mängijad.
  - kasiinomängude, kaardimängude ning kaughasartmängude (v.a. internetiloteriid) mängijate seas on kõige enam sagedasi mängijaid ning probleemidega mängijad mängivad just neid mänge sagedamini kui probleemideta mängijad. Nende mängude sagedaste mängijate seas on kõige enam hasartmängusõltuvuse riskiga mängijaid ning lapsepõlves nende mängude raha peale mängimine suurendab hilisemas elus hasartmängusõltuvuse riski kahekordselt.
- Edasises tegevuses on oluline pöörata tähelepanu:
  - kaughasartmängude levikule ning selle tagajärgedele ühiskonnas laiemalt - kaughasartmängijate osakaal on võrreldes varasemaga pea seitsmekordistunud (2%→13%), seda just uute ja noorte, varasemate teiste mänguliikide mängimise kogemusteta mängijate lisandumise läbi;
  - seejuures on oluline tähelepanu fookusesse tõsta laste ja noorukite arvutimängude ning veebikeskkondades raha, punktide vms peale mängimise võimaluste reguleerimine ning vastavasisulise ennetustegevuse elluviimine;
  - kuigi varasemaga võrreldes on suure ja keskmise hasartmängusõltuvuse riskiga mängijate hulk vähenenud, on süvenenud nendes riskirühmades mängimisega seonduvad probleemid - vajades eelkõige sekkumist ravi ja rehabilitatsiooni näol.

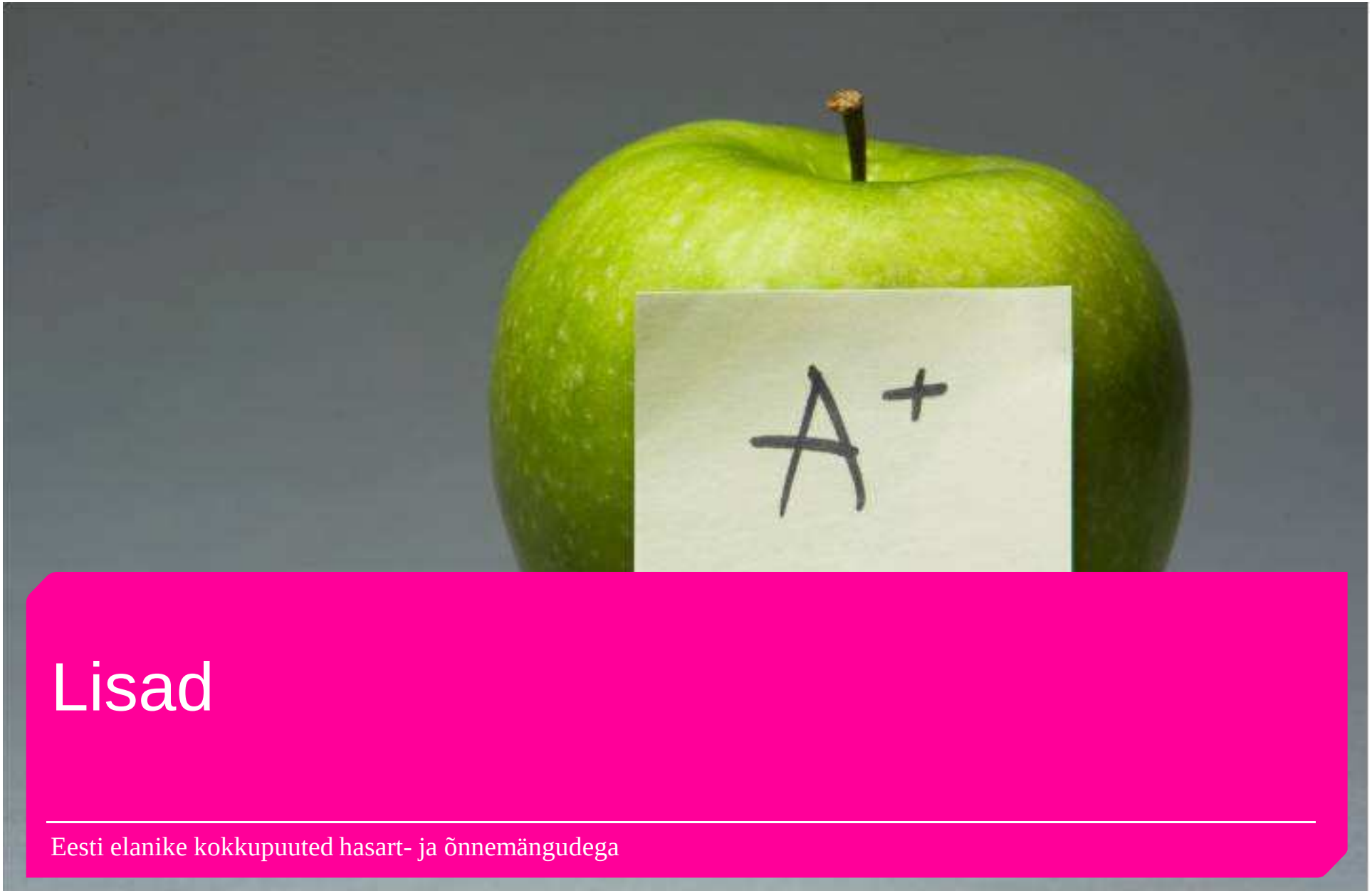

Lisad

Eesti elanike kokkupuuted hasart- ja õnnemängudega

tns emor

Lisa 1. Uuringu metoodika - üldkogum ja valim

- Uuringu üldkogumi moodustavad Eesti Vabariigi alalised **elanikud vanuses 15–74 aastat** (Statistikaameti andmetel seisuga 01.01.2009. a kokku 1 038 848 inimest).
- Valimi moodustamisel kasutati üldkogumi proportsionaalset mudelit, kus kõikidel üldkogumisse kuuluvatel inimestel on võrdne võimalus vastajaks sattuda. Küsitlustöö käigus kujunenud valimi täiendava kontrollina võrdleme selle sotsiaaldemograafilist struktuuri soo, vanuse, rahvuse ja elukoha lõikes vastavate statistiliste näitajatega üldkogumi kohta ning kaalusime valimit uuringu esinduslikkuse tagamiseks üldkogumile vastavaks (vt slaid 36).
- **Vastajate leidmiseks kasutati kihistatud kaheastmelist valikut**. Esmalt jagati üldkogum elukoha järgi territoriaalselt 6 kihiks. Valimi suurus igas kihis vastas proportsionaalselt üldkogumi jaotusele. Seejärel teostati igas kihis kaheastmeline valik.
- Esmased valikuühikud (kõigis kihtides kokku 94 valimipunkti) olid asulad (linnad, alevid, alevikud, külad). Valimipunktid (täpsusega kuni lähteaadressi tasandini) leiti juhuvalikuga asula suurusele (elanike arvule) proportsionaalse tõenäosusega. Valiku baasiks oli riiklik rahvastikuregister. Igas esmases valikuühikus valiti seejärel teisesed valikuühikud – inimesed. Valimi suurus ühes punktis oli 8 inimest, suuremates linnades 4 inimest.
- Küsitletavate leidmiseks **valimipunktis** kasutati lähteaadressi meetodit ja nn noorte meeste–noorte naiste reeglit. Lähteaadressi meetod on reeglite kogum lähteaadressist edasiliikumise marsruudi, majade, korterite, leibkondade valikuks. Noorte meeste–noorte naiste reegel tähendab, et küsitleme 15–74-aastastest kodus olevatest meestest kõige nooremat. Kui selles vanuses mehi antud aadressil ei ela või ei ole hetkel kodus, küsitleme kõige nooremat kodus olevatest 15–74-aastastest naistest.
- Valimi suurus, st uuringuga hõlmatud küsitletavate hulk oli kokku **3500 inimest**, kes esindavad vastavaealist Eesti elanikkonda.

Lisa 2. Küsitlus

- Küsitlus viidi läbi arvutil juhitava personaalintervjuu meetodil (CAPI – Computer Assisted Personal Interviewing) perioodil 31. märts – 30. juuni 2010 TNS Emori Omnibuss-uuringute raames.
- CAPI-intervjuu puhul on küsimused sülearvuti ekraanil ja vastused sisestab intervjueerija kohe arvutisse. Filtrid ja roteerimised on programmeeritud, vähendades nii vigu küsitlemisel.
- Kvaliteedi tagamiseks korraldati pärast küsitluse toimumist täiendavalt intervjuude järelkontrolli. Selleks võeti veel kord ühendust 15% valimist ja palusime vastajal kommenteerida küsitleja töö erinevaid aspekte. Järelkontrolli alusel võime väita, et küsitlustöö viidi läbi vastavalt koolituse nõuetele.
- Küsitlustöö viisid läbi 78 erikoolituse läbinud TNS Emor küsitlejat.
- Läbiviidud intervjuu keskmine pikkus oli 8,4 minutit.
- Kokku tegid küsitlejad 9423 kontaktivõttu, neist:
  - 3530 juhul viidi intervjuu läbi;
  - 2591 juhul ei olnud kahe külastuskorra järel kedagi kodus;
  - 1086 juhul ei olnud sihtrühma esindajat;
  - 2216 korral keelduti vastamisest või sobiv isik oli vastamisvõimetu.

Lisa 3. Valimi mudel ning tegelik ja kaalutud jaotus

Valimi suurus	3530
Int. arv VP-s Tallinn, suured linnad	4
Int. arv VP-s mujal Eestis	8

Piirkonna tasandil standardselt kaalutavad lõiked

		Üldkogum (ESA 01.01.2009)		Mudel	Tegelik valim			Kaalutud jaotus	
Liigituse nimi	Lõigete sisu	Abs. arv	%	VP arv	Arv	%	Kaal	Arv	%
KOKKU		1 038 848	100.00%	658	3 530	100.00%		3 530	100.00%
PIIRKOND	Tallinn	311 828	30.0%	266	1 064	30.1%	0.9962	1 060	30.0%
	Põhja-Eesti	154 807	14.9%	70	562	15.9%	0.9359	526	14.9%
	Lääne-Eesti	124 457	12.0%	63	391	11.1%	1.0818	423	12.0%
	Tartu piirkond	142 249	13.7%	91	476	13.5%	1.0168	484	13.7%
	Lõuna-Eesti	120 701	11.6%	49	393	11.1%	1.0433	410	11.6%
	Virumaa	184 806	17.8%	119	644	18.2%	0.9752	628	17.8%
ASULATÜÜP	Pealinn	311 828	30.0%		1 064	30.1%	0.9962	1 060	30.0%
	Suur linn	200 132	19.3%		680	19.3%	1.0015	681	19.3%
	Muu linn	212 997	20.5%		720	20.4%	1.0056	724	20.5%
	Alevik/küla	313 891	30.2%		1 066	30.2%	1.0009	1 067	30.2%
SUGU	Mehed	486 340	46.8%		1 506	42.7%	1.0969	1 652	46.8%
	Naised	552 508	53.2%		2 024	57.3%	0.9279	1 878	53.2%
VANUS	15-24	196 272	18.9%		496	14.1%	1.3448	667	18.9%
	25-34	192 490	18.5%		605	17.1%	1.0810	654	18.5%
	35-49	274 860	26.5%		860	24.4%	1.0872	935	26.5%
	50-64	246 847	23.8%		964	27.3%	0.8703	839	23.8%
	65-74	128 379	12.4%		605	17.1%	0.7207	436	12.4%
RAHVUS	Eestlased	704 385	67.8%		2 455	69.5%	0.9768	2 398	67.9%
	Muu rahvus	334 463	32.2%		1 075	30.5%	1.0530	1 132	32.1%

Lisa 4a. Vastajate profiil (1)

% kõikidest vastajatest

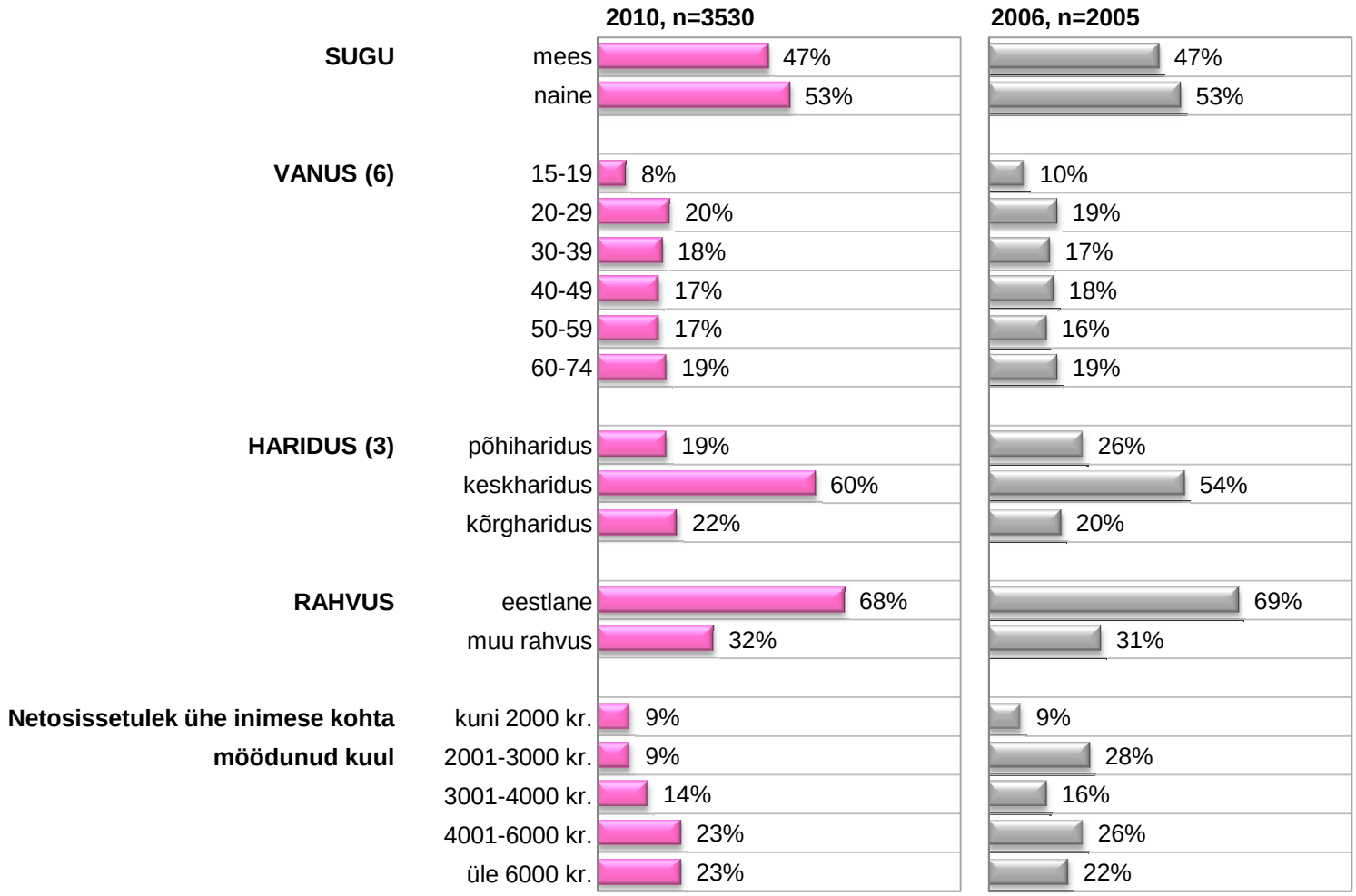

Lisa 4b. Vastajate profiil (2)

% kõikidest vastajatest

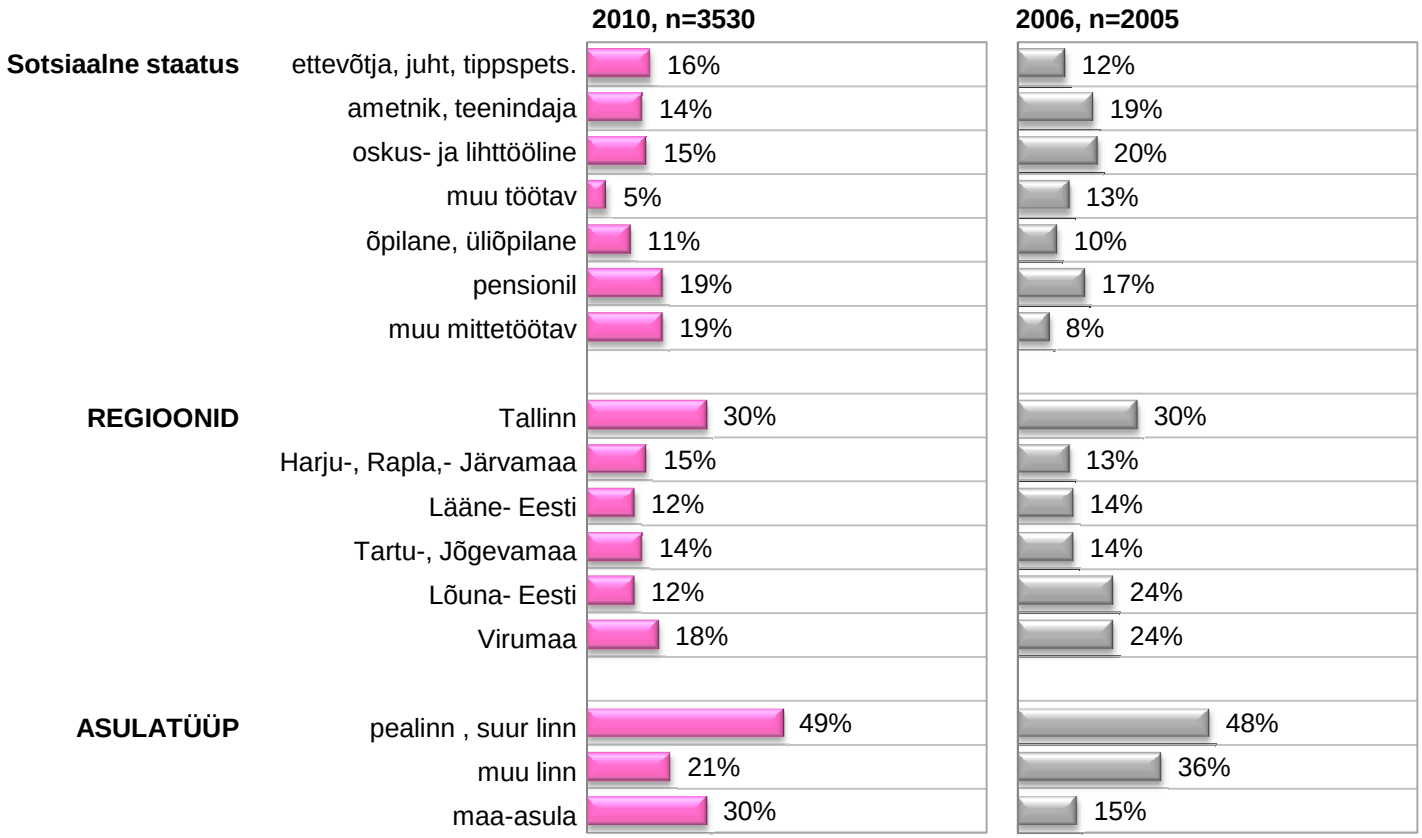

Lisa 5. Tulemuste usalduspiirid

Kõigi küsitletute (3500 inimest) hinnangute maksimaalne, juhuvaliku protseduurist tulenev võimalik viga ei ületa ±1,65% taset usaldusnivool 95%. Kui soovite vaadelda väiksemat sihtrühma, siis tuleks tulemuste kasutamisel arvestada suurema võimaliku veaga, mis ei ületa aga ±10%, kui sihtrühma esindab 100 vastajat (vt. alljärgnev tulemuste usalduspiiride hindamise tabel).

Üldkogum												
1 038 848	1.01.09											
Valimi suuru	50%	45%	40%	35%	30%	25%	20%	15%	10%	5%	3%	2%
	50%	55%	60%	65%	70%	75%	80%	85%	90%	95%	97%	98%
25	20.60%	20.50%	20.18%	19.65%	18.88%	17.84%	16.48%	14.71%	12.36%	8.98%	7.03%	5.77%
40	15.97%	15.89%	15.65%	15.23%	14.64%	13.83%	12.78%	11.40%	9.58%	6.96%	5.45%	4.47%
60	12.91%	12.84%	12.65%	12.31%	11.83%	11.18%	10.33%	9.22%	7.75%	5.63%	4.40%	3.61%
100	10.00%	9.95%	9.80%	9.54%	9.16%	8.66%	8.00%	7.14%	6.00%	4.36%	3.41%	2.80%
120	9.04%	8.99%	8.85%	8.62%	8.28%	7.83%	7.23%	6.45%	5.42%	3.94%	3.08%	2.53%
150	8.00%	7.96%	7.84%	7.63%	7.33%	6.93%	6.40%	5.71%	4.80%	3.49%	2.73%	2.24%
200	6.93%	6.89%	6.79%	6.61%	6.35%	6.00%	5.54%	4.95%	4.16%	3.02%	2.36%	1.94%
250	6.20%	6.17%	6.07%	5.91%	5.68%	5.37%	4.96%	4.43%	3.72%	2.70%	2.11%	1.74%
300	5.66%	5.63%	5.54%	5.40%	5.18%	4.90%	4.53%	4.04%	3.39%	2.47%	1.93%	1.58%
400	4.90%	4.87%	4.80%	4.67%	4.49%	4.24%	3.92%	3.50%	2.94%	2.14%	1.67%	1.37%
500	4.38%	4.36%	4.29%	4.18%	4.02%	3.79%	3.51%	3.13%	2.63%	1.91%	1.49%	1.23%
600	4.00%	3.98%	3.92%	3.82%	3.67%	3.46%	3.20%	2.86%	2.40%	1.74%	1.36%	1.12%
700	3.70%	3.68%	3.63%	3.53%	3.39%	3.21%	2.96%	2.64%	2.22%	1.61%	1.26%	1.04%
800	3.46%	3.45%	3.39%	3.30%	3.17%	3.00%	2.77%	2.47%	2.08%	1.51%	1.18%	0.97%
900	3.27%	3.25%	3.20%	3.11%	2.99%	2.83%	2.61%	2.33%	1.96%	1.42%	1.11%	0.91%
1 000	3.10%	3.08%	3.03%	2.95%	2.84%	2.68%	2.48%	2.21%	1.86%	1.35%	1.06%	0.87%
1 500	2.53%	2.52%	2.48%	2.41%	2.32%	2.19%	2.02%	1.81%	1.52%	1.10%	0.86%	0.71%
2 000	2.19%	2.18%	2.15%	2.09%	2.01%	1.90%	1.75%	1.56%	1.31%	0.95%	0.75%	0.61%
2 500	1.96%	1.95%	1.92%	1.87%	1.79%	1.70%	1.57%	1.40%	1.17%	0.85%	0.67%	0.55%
3 500	1.65%	1.65%	1.62%	1.58%	1.52%	1.43%	1.32%	1.18%	0.99%	0.72%	0.56%	0.46%

Lisa 6. South Oaks Gambling Screen (SOGS) metoodika mängusõltuvuse skoorimiseks

- South Oaks Gambling Screen (SOGS; Lesieur & Blume, 1987, Laansoo, 2005*) on valiidne ja kõrge reliaablusega sõeltest, mis mõõdab üldist hasartmängimisega seotud käitumist ning eristab hasartmängimisest tingitud probleemidega mängijaid probleemideta mängijatest. Küsimused hõlmavad patoloogilise hasartmängimise markereid nagu kaotuste tagasivõitmine, mängimine plaanitust kauem, hasartmängimisega kaasnev süütunne, teiste negatiivsed reaktsioonid seoses indiviidi mängimisega, võitmise väitmine tegelike kaotuste asemel, raha laenamine mängimiseks jne.
- Vastajad jaotatakse rühmadesse vastavalt mänguharjumustele ja seeläbi küsimuste eest kogutud punktisummadele. Võimalik punktide arv on 0-20ni. 5 või enam punkti viitab patoloogilisele hasartmängimisele, mis käesolevas uuringus on jaotatud omakorda kaheks (tõenäoline patoloogiline mängija ja mõningate patoloogiale iseloomulike tunnustega mängija), tagamaks tulemuste võrreldavus 2006.a. uuringuga. 2-4 punkti viitab hasartmängusõltuvuse riskirühma kuuluvale mängijale, kel on juba tekkinud mõningased probleemid, mis süvenedes võivad viia patoloogia väljakujunemisele.
  - 0-1 punkti: probleemideta mängija
  - 2-4 punkti: mõningate probleemidega mängija (väikese hasartmängusõltuvuse riskiga mängija)
  - 5-8 punkti: mõningate patoloogia tunnustega mängija (keskmise hasartmängusõltuvuse riskiga mängija)
  - 9 ja enam punkti: tõenäoline patoloogiline mängija (suure hasartmängusõltuvuse riskiga mängija)
- Skoorimise aluseks olevad küsimused:
  - Küsimus 42, vastused 1 või 2 – 1 punkt
  - Küsimus 43, vastused 1 või 2 – 1 punkt
  - Küsimus 44, vastused 1 või 2 – 1 punkt
  - Küsimused 45, 46, 47, 48, 49, 51, 52, 53 – jah – igaüks 1 punkt
  - Küsimus 55 – variandid 1-9, iga märgitud vastus – 1 punkt

*Lesieur, H. R., & Blume, S.B. (1987). The South Oaks Gambling Screen (The SOGS): A new instrument for the identification of pathological gamblers. American Journal of Psychiatry, 144, 1184-1188.
Laansoo, S. (2005). Patoloogiline hasartmängimine: ulatus Eestis ning seosed käitumuslike ja isiksuslike riskifaktoritega. Magistritöö. Tallinna Ülikool.

Projekti töörühm

Uuringu eri etappides osalesid ja olid vastutavad:

Tellijapoolne kontaktisik:	Pille-Riin Kaare
Uuringu kava ja aruande koostaja:	Kaidi Kandla
Küsitlusprogrammi koostaja:	Mare Lepik
Küsitlustöö koordineerija:	Kaja Ruuben
Andmetöötlus:	Aivar Felding
Graafilised tööd:	Maire Nõmmik

Kontaktandmed:

AS Emor

Telefon:	626 8517
Telefon (üld):	626 8500
Faks:	626 8501
E-mail:	kaidi.kandla@emor.ee
E-mail (üld):	emor@emor.ee
Aadress:	A. H. Tammsaare tee 47 11316 Tallinn